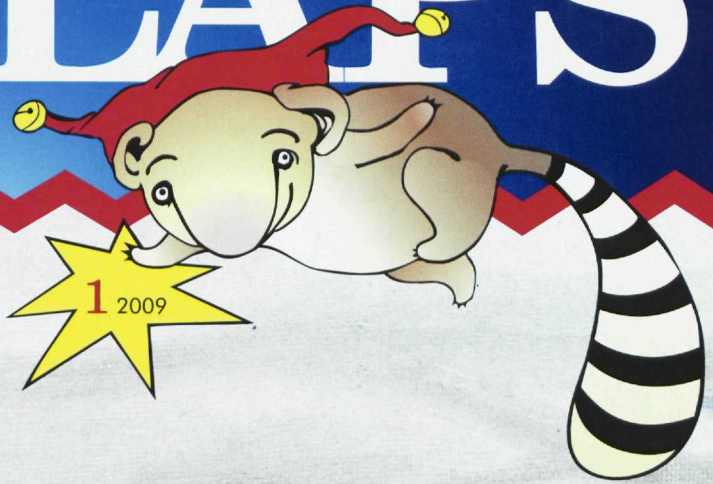

Hind 24.90 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Postritel:

Kristi Roosmaa

Kutsade uusaastatervitus

Meie kangelaskoerad

Pildikesi

Piparkoogimaalt

Talvikese talveke

Skaudid-gaidid

Kotkajärvel

Sõber Veltz jätkab
rokikoolitust

Lumehelves

Tiit Kändleri luubi all

Haapsalu

raamatukoguvaim
ajab rinna puhevile

Luusid, värse,

nuputamist,

mustkunstiuttu

Lotte teeb
detektiivitööd

<http://www.healaps.ee/>

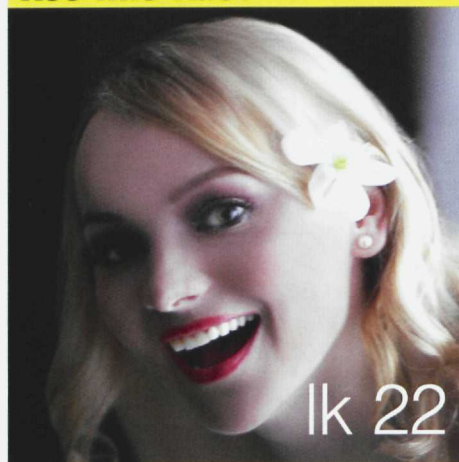
HEI, SÕBRAD! On aeg välja kuulutada novembrinumbris antud ülesannete parimad lahendajad!

NB! Lõuna-eestlaste auhinnad toimetame nagu varemgi Tartu O. Lutsu nim. Keskraamatukogu lasteosakonda (Kompanii 3/5, Tartu), Põhja-, Lääne- ja Ida-Eestis elavate laste preemiad ootavad neid Kullo Lastegaleriis (Tallinn, Kuninga 6). Kellel on muid soove ja ettepanekuid, neil palume toimetusele meilida või helistada!

HEAD
UUT AASTAT,
KALLID
SÕBRAD
JA SUGULASED!

Kes-Mis-Kus?

Nr 1-2009

lk 22

Kaanepilt: Kirke Kangro

- 3 Hando Runneli, Milvi Panga, Gerli Tirka, Grete Sirge luulet
- 4 Kathriin Karus Kanada skaudilaagris
- 6 Piparkoogikunst
- 7 Allan Lälli hundijutt
- 8 Tiit Kändleri lumehelbelugu
- 10 Krista Kumberg koos vaimuga Haapsalu lasteraamatukogust
- 12 Viktoriin
- 13 Naeru-uss
- 14 Oma sulega
- 15 Mustkunstnik Ande raamat
- 16 Meie Reet Made
- 17 Reet Made "Ahjupott"
- 19 Peep Veedla talvikesest
- 21 Poster: Kutsatervitus
- 22 Poster: Kristi Roosmaa
- 25 Kirjalaps: Ristiku Põhikool
- 26 Südameliidu tuulutustiir
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Kristina Kruuse kangelaskoertest
- 30 Osavnäpp Lully Gustavsoni nukud
- 31 Osavnäpu lõikeleht
- 32 Peeter Sauteri jutte
- 33 Kingid tantsutähtedele
- 34 Barbindus. Barbie juubel tulekul
- 35 Reet Mängel-Juuse koomiks
- 36 Paetisme
- 37 Pop: Kristi Roosmaa
- 38 Järjehoidja
- 40 Sõber Veltzi rokokool: Pat Boone
- 42 Mis uudist?
- 43 Gerli Padar on Vanemuises Lotte
- 44 Lego

Väljaandja: Mittetulundusühing "Hea Laps" Harju 1, 10146 Tallinn Tel: 631 44 28 Hea.Laps@mail.ee

Tellimisinfo: Ajakirja saab tellida kõigist Eestimaa postkontoritest ja ka toimetuse kaudu meilitsi e-postiaadressil tellimine@healaps.ee

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levijuht Anna-Magdaleena Kangro, anna@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Barbinduse- peaauhinnad saavad

Barbinduse-peaauhinnad saavad **KIRKE KUIV** Laevast, **RUTH PARMAN** Kehrast ja **ANETTE MOOTSE** Pärnumaalt. Ergutuspreemiad võitsid **PIPI-LOTTA KULLA**, **NELE RAMMI** ja **ROBIN KALDA** Laevast ning **MARGIT BASMANOVA** ja **KENELI POHLAK** Väike-Maarjast.

LEGO- auhinnad saavad:

ELIAS TAMMEAID ja **ALAIN ASKO** ORGUSAAR Tallinnast, **KARL HENDRIK RATTUS** Loolet ja **KARL ERIK KULLA** Laevast.

Valge Kahvli Ordu auhinna võitis **MAARJA HELLEN MATLA** Väike-Maarjast.

Novembriviktoriini õigete vastajate hulgast võitsid preemiarahmatud **TRIIN PARVEOTS** Vastseliinast, **SIRLI ENNOK** Viljandist ja **INESSA DIMITROVSKI** Hiiuimaalt.

Ristsõna-CD-d saavad **GEA MAASALU** Randverest ja **MERYLIN TAMME** Pärnust.

Tuleinglid

Väike säde süütas leegi –
kuuma, kauni, mössava.
Leegis justkui tantsis keegi –
uhkelt, õrnalt, lummalvalt.

Kaunis kuldne kuma haaras
minu oma embusse,
viis mind unistuste maale,
viis mu ära kaugusse.

Seal siis nägin tuleingleid
kergelt ringi keerlemas.
Võbelevad tuleleegid
tiibadeks neil säravas.

Tundsin nende kuuma hingust
enda sisse voolamas,
kuni ühel hetkel äkki
ema minu äratas....

Grete Sirge Laeva Põhikoolist

Milvi Panga

Lapse õnn on ümmargune

Lapse õnn on ümmargune –
veereb laps ja lumepall.
Mitte kriimugi ei loe,
et lustija on madalal.

Lapse õnn on siin ja kohe,
ainult haarata jääb tiivust,
täpselt nagu tuulelohe –
võtab hoogu, kogub kiirust.

***
Lumi on taas maas
ning tihane istub oksal ja külmetab!
Ta mõtleb endamisi: milleks talve vaja?
Ta laulab kurvalt: "Suvel on kõik poole määnusam!
Suvel pole vaja muretseda,
kust kohast saaks toitu!
Suvel pole vaja teada, mitu kraadi külma on!"
Me keegi ei oska mõista,
kui raske tal on!

Kerli Tirka Kalmetu Põhikoolist

Hando Runnel

Lumi ja lapsed

Lumi ja lapsed, kindad ja käed,
kuused ja kukud, kelgud ja mäed,
vanad ja noored, rikkad ja need
kellel on taskutes tuhat ideed,
tunnevad: täna on murtud neilt võim.
Jõululaps tulgu, on tühi ta sõim.

Täname
Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali ja
Hasartmängumaksufondi

Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!

● Niagaral

Kolm suurepäraast nädalat teisel pool ookeani

Üheteistkümmeliikmeline gaidi- ja skaudiseltskond kogunes Tallinna lennujaama, et sõita kolmeks nädalaks Kanadasse. Pärast ööd Frankfurti lennujaamas ja vahemaandumist Montrealis jõudsimel õnnelikult Torontosse. Edasi sõitsime ehtsa filmidest nähtud kollase koolibussiga kesklinnas asuvasse Tartu College'sse, millest sai meie kodu kolmeteistkümneks päevaks. See on kunagi väliseestlaste poolt ehitatud üliõpilaste ühiselamu. Meie elasime seitsmeteistkümnendal korrusel, kust avanes imeilus vaade.

Järgmised kaks nädalat veetsime Toronto linna nautides, külastasime põhilisi vaatamisväärsusi nagu Casa Loma loss, loomaaed, Royal Ontario muuseum, maailma kõrgeim torn CN Tower jpm. Külastasime ka Niagara jüga ja Eesti maja. Juba enne reisi oli meil tõsine soov minna indiaanlaste reservaat. Kahjuks selgus, et Toronto lähistel neid ei ole, kuid oma maja kogunemiste jaoks on olemas. Osalesime pealtvaatajatena nende öhtusel kokkusaamisel, kus mängiti rahvapille, lauldi ja tantsiti. Julgemad

meist löid kaasa. Külakostiks viisime indiaanlastele eesti komme. Eesti peaskaudi juhtimisel lauldi „Haanja Miist,“ mis võeti väga soojalt vastu.

Toronto jääb meie mälestustesse kui ilus ja rahulik suurlinn, kus on esindatud väga paljud etnilised grupid, kõik tohutult sõbralikud ja abivalmid. Metroos kaarti uurides või tänaval jalga puhates pakutakse seal alati abi. Tänavatel jooksevad mustad oravad ja iga eramaja tagahoovis tegutseb oma pesukaru. Kord kõnetas üks noormees meid kohalikus

Toronto toidupoes ning rääkis, et tema juured asuvad Hiiumaal. Kõik see tegi suurlinna nii armsalt koduseks.

Eesti majas võeti meid väga sõbralikult vastu. Jagunesime võistkondadesse ja lahti läks orienteerumismäng, kus tuli vastata erinevatele Eesti maja puudutavatele küsimustele. Küllastasime Toronto Eesti Ühispanka, Eesti poodi, lasketiiru, arhiivi ja teisi tube, kus toimuvad nii gaidi-skaudikoondused kui ka eesti kooli tunnid.

Seejärel sõitsime ühiselt – 42 kodu-eestlast – Kotkajärvele, kus toimus välis-eesti gaidide ja skautide maailmalaager „Muskoka 2008“. Laagrisse kogunes üle kahe saja eestlase Ameerikast, Kanadast ja Eestist. Laagri paik võlus oma vapustava loodusega ning Kotkajärv ise, kus võis palaval päeval ennast jahutada, kanuuga sõita ja pärast kuumat sauna vette hüpata, oli lihtsalt lummas.

Kaheksa päeva jooksul toimusid mitmed lõkkeõhtud, erinevad tutvumis-, öö- ja metsamängud, saime viltida, kanuudel kalastada, vibu lasta. Lisaks olid kõigil veel vahvad tegevused oma all-laagris. Vanemgaididega ehitasime väikese puukuuri, tegime käsitööd ja käisime üleöömatkal. Meie skaudi- ja gaidijuhid jäid laagripererele meelde erilise vaaritamisoskusega. Kõik nende õhtud möödusid all-laagris lõkke ümber kas seente, ajalehekala või lõkkeõunte valmistamisega.

Eriliselt hea meel on selle üle, et kohtusime nii paljude väliseestlastega. Mina suhtlesin rohkem noortega. Paljud neist räägivad eesti keelt, kuid kahjuks mitte kõik. Siiski on nad väga tublid, et ingliskeelses keskkonnas eesti keelt säilitavad. Tutvusin ka omavanustega, kes sooviksid tulevikus Eestis elada. Nende vaimustus ja armastus meie maa vastu tundus sageli suuremgi kui mõnel siinsel püsielanikul. See ind, millega nad eesti laule laulavad, on uskumatu. Nendelt saadud positiivne energia ja koos veedetud aeg jättis väga sügava jälje.

Tekst: Kathriin Karus, Põhjala Gaidide Malev

● Esindusüksus Eestist

● Kohtumine pesukaruga

Fotod: Jüri Ehandi

● Kotkajärve laagri avamine

Pilk piparkoogimaailma

Kunagi ammu kirjutasin jõulusalmi, mis lõppes nii: "Tulgu ilus aasta / küünla valgusvihus./ Piparkoogiraas ta/ pisikeses pihus/ pärast jõulupuhkust/ meenutagu seda/ piprast kui ka suhkrust/ tehti aasta süda!"

Ega ma neid värssse kirjutades osanud aimatagi, et ees ootab tõeline piparkoogielaamus: jõuluootuse ajal sattusin Kullo Lastegaleriis imelisele piparkoogimaniakkide näitusele! Piparkoogitaignast oli sündinud terve maailm – majad, lilled-liblikad, lapsed ja

loomad! Isegi vihmavari ja gloobus olid näitusele välja pandud! "Kooli-Piparkoogi-Maania" programmi korraldasid **Mari-Liis Laanemaa** ja **Pelle Kalmo** juba kolmandat aastat, tänava osales selles 14 kooli: Tallinna 21. Kool, Nõmme Põhikool, Metsküla Algkool, Tallinna Reaalkool, Hagudi Põhikool, Vanalinna Hariduskolleeegium, Westholmi Gümnaasium, Viimsi Keskool, Tallinna Inglise Kolledž, KUMU Kunstikool, Pelgulinna Gümnaasium, Kohtla-Järve Kesklinna Gümnaasium, Tallinna Läänemere Gümnaasium ja Vuosaare Peruskoolu Soomest. Aga las parem piparkoogid kõnelevad ise enda eest! Mõnus ja magus piprane lõhn tuleb igaühel omast käest juurde mõelda!

Elas kord hunt

Elas kord hunt, kes oli hirmus röövel ja varas. Ta varastas kõiki asju, mis kätte sai, ja isegi Sinimütsikese vanaema uksematt ning katkised kummikud kõlbasid talle. Ta hakkas kandma Sinimütsikese vanaema katkisi kummikuid ja seepärast hüüti teda Hirmus Röövel Katkine Kummik.

Ta varastas ja röövis rikastelt ning andis osa vaestele, aga kuna ta pidas ennast kõige vaesemaks, siis läks suurem osa asju ta oma taskusse. Ta jagas asju ka päris vaestele, aga et ta varastas miskipärast peaaegu ainult katkisi asju, siis rändas osa asju kohe prügimäele.

Hunt oli natuke juhmivõitu, seetõttu, kui rebane talle midagi ütles, siis hunt kohe uskus teda. Hunt leidis ükskord maast rahakoti ja rääkis sellest rebasele. Rebane kohe rääkima, et matame raha maha, siis kasvab siia rahapuu. Hunt ja rebane matsidki raha maha, kuid rebane kaevas selle öösel välja ja viis ära.

Hunt andis ka osa asju rebasele ning rebane proovis neid külas turu peal maha müüa. Ta oleks ükskord isegi pekka saanud, kui proovis sookoll Shreki katkist seljakotti maha müüa, jäädes sellega Shrekile vahele. Nüüd, kui rebane turule läheb, küsib ta alati järele, ega Shrekki turul pole – keegi ei taha ju pekka saada!

Kord tahtis hunt endale maja ehitada, et oma "laenatud" kraami varjata, sest inimesed ja loomad käisid oma asju tema juurest tagasi nõudmas. Hunt arvas, et kõige parem on maja maa sisse teha, otse allika kõrvale – siis ju vett hea lähedalt tuua, ja kedagi teist seal lähedal ei elanud ka. Hunt kaevas suure augu, pani palgid peale, mulla ka peale, nii et ei olnud arugi saada, et seal maa all midagi oleks. Aga hunt unustas luugi teha ning pidi kõik palgid ja mulla pealt ära tõstma, et luugiaku sisse saagida. Lõpuks saigi hunt oma majja sisse kolida.

Esimesel ööl tungis allikavesi ta maa-alusesse majja sisse. Alguses arvas hunt, et ta on "alla lasknud", kui istmiku all külma vett tundis, aga siis märkas ta, et toas on palju vett ja vees hulpivaid asju.

Hunt viskas oma asjad välja ja otsustas ehitada maja maa peale. Ta ehitas sinnasamasse oma uue maja ja otsustas rajada ka juurviljaaia. Kui rebane sellest kuulda sai, mõtles ta, et nüüd on võimalus oma talvevarusid täiendada, ja hakkas hundi kapsaid varastama. Alguses ei pannud hunt tähelegi, et kapsad ja porgandid kaovad, aga kui rebane ahneks läks, hakkas ta käruga vargil käima. Kui hunt seda märkas, otsustas ta lõksu üles seada. Rebane astus lõksule, mis oli lehtede alla

peidetud, ja ta tõmmati maa ja taeva vahele puu otsa kõlkuma. Rebane püüdis mitu korda lõksust lahti saada, aga see ei õnnestunud. Siis juhtus mööda minema eesel, kes küsis rebaselt, mis asja ta seal puu otsas teeb.

Rebane vastas kavalalt, et teenib raha – valvab hundi aeda. "Kas sa ei taha raha teenida?" küsis rebane. Eesel vastas, et tahab küll, tal suur pere toita, raha on ikka vaja.

Rebane õpetas, kuidas kõis alla tõmmata, ja lasi eesli enda asemele rippuma. Ise läks jooksuga hundi juurde ja karjus, et varas on su aias. Hunt jooksis vaatama ja nägi eeslit rippumas maa ja taeva vahel. Hunt hakkas teda vargaks sõimama ja enne kui eesel jõudis suu lahti teha, et rahateenimisest rääkida, sai ta hundilt valusa laksu piitsaga. Eesel oli sunnitud terve nädala hundi aias tasuta kive vedama.

Hundil polnud üldse talvevarusid ja ta läks Sinimütsikese vanaema juurde vargile. Ta varastas pool kartulikeldrit tühjaks. Pooled kartulid, mis hunt varastas, olid aga mädanenud. Sinimütsikese vanaemal oli hea meel, et sai mädanenud kartulitest lahti. Hunt varastas talvel isegi küttepuid ja koide näritud kampsuneid. Ta ei osanud lugeda, sest polnud koolis käinud. Kui ta kuskilt mõne raamatu varastas, siis hoidis ta selle talveks, et sellega hea kerge tuld alustada.

Hunt oli ka suur unustaja: ükskord põletas ta koos raamatuga sinna vahele peidetud raha ära. Mõnikord jättis ta meelde, et oli kelleltki midagi varastanud, ja jättis nende uste taha väikese paki rahaga.

Kevadel tegi hunt endale uue aiamaa, seemneid sai ta Sinimütsikese vanaema kapist, kui ta seal vargil käis. Hunt kastis oma aiamaad kogu aeg puhta allikaveega, mis oli võluvesi, mida hunt ei teadnud. Kord rohides juhtusid hundil mõned mündid taskust mulla sisse kukkuma. Kui hunt aiamaal seda kohta oma võluallika veega kastis, hakkas müntidest idanema rahapuu, sest seal oli juhuslikult ka võlumuld. Kui võluvesi ja võlumuld kokku puutuvad, siis võib sellises mullas ükskõik mis asi kasvama hakata. Hunt arvas alguses, kui rahapuud nägi, et see on umbrohi ja ta peab selle välja kitkuma. Kuid kuna hundi huvitas siiski, mis taim see on, jättis ta selle kasvama.

Rahapuu hakkas paari nädalaga vilja kandma. Algul olid tema okste küljes pisikesed mündid, hiljem juba suuremad paberrahad. Hirmus Röövel Katkine Kummik ehk hunt ei pidanudki enam varastama ja maksis tagasi ka nendele, kellelt oli varem varastanud. Ja kuna ta enam ei pidanud varastama, oli tal rohkem vaba aega. Hunt hakkas koolis käima!

Allan Läll Simuna Kooli 7. klassist

Tiit Kändler, teaduskirjanik

Lumehelves kujutab endast looduse kangelas

Talve tulekust ei anna märku mitte hanede-luikede lahkumine. Ega ka maa kattumine puulehtedega. Kõige tõelisem sõnumitooja talvest on lumehelves. Kui langevad esimesed lumehelbed, siis on kindel asi – talv taeva ei jää. Lumehelves langeb meie arvates vaikselt-vaikselt, jõuab maani ning kui seal pole ees ootamas tuhandeid ja tuhandeid teisi lumehelbeid, sulab siis kähku veeks. Ometi on lumehelves omaette imekaunis maailm. Maailm, mis justkui peegeldab kõiki korrapärasusi, kõiki sümmeetriaid, mida me enda ümber looduses ju näha võime, kuid nii puhtal kujul ei näe kusagil.

LUMEHELVES ISE on aga kui ilma peegel. Helbe moodustamiseks on kriitiline temperatuur pilves -15°C . Kui temperatuur on alla selle, moodustuvad helbed kiiresti ning kasvavad endale kuus pikka haru. Kui temperatuur on kõrgem, siis kasvavad kristallid aeglasemalt ja kuueharulise tähe vahed täituvad ning helbed muutuvad täidlasemaks.

Helveste kuju mõjutab ka õhus oleva süsihappegaasi hulk. Ning üllatuslikult ka alkohol. Californias töötava füüsiku Kenneth Libbrechti katsete kohaselt piisab, kui lumepilves on vaid miljondik osa alkoholi – ja lumehelbed hakkavad omandama eriti veidraid kujusid.

Vesi on ainus aine, mille iga oleku jaoks on eesti keeles oma nimi. Aur, vesi, jää. Ja viimase jaoks veel teine – lumi.

Kõige suurem lumeräistsakas on registreeritud 1971. aastal Siberis Bratskis ja see oli paberilehe suurune – 25 sentimeetrit pikk ja 20 lai. Kõige enam sadas ühe päeva jooksul USAs – 2 meetrit. 1952. aasta detsembris Narva hüdroelektrijaama ehitamise ajal tõusis veetase jões tänu veega segatud lume ehk lobjaka ummistusele üle nelja meetri. Lobjakaummistuse tõttu seiskus Narva jaam 1971. aasta novembris.

Külma ilmaga tekkinud lumikate on kohev ning selles on 99 osa õhku ja vaid üks osa vett. Ometi hukkub laviinide alla jäänud inimestest kaks kolmandikku lämbumise tõttu. Suul on liiga väike pind, et lumest õhku kätte saada. Seepärast on leitud väljapakunud mägisuusatajate riietuse, mis on varustatud laia aukliku ning filtriga kaetud kambriga. Laviini alla sattudes saab sellise filterpasuna kaudu lumest hapnikku hingata. Väljahingatav süsihappegaas aga suunatakse klappide abil hädalise selja taha.

Eestis tuleb lumena maha viiendik sademetest. Aastas sajab kahe kuu jagu päevi. Põhjapoolkera talve lõpul on viiendik Maa pinnast kaetud lumega. Toomas Frey raamatu "Lumikate" kohaselt on lume kogumass on siis 14 tuhat miljardit tonni ehk umbes sama suur kui kogu Läänemere vee mass. See on sama hea, kui kogu maismaad kataks keskeltläbi meetripaksune lumekiht. Ja viiendikku Maast 30-sentimeetrine lumevaip. Eesti

Lumehelbed köidavad siiani teadlasi ja kunstnikke. Lumi mõjutab Maa kliimat ning selle läbi ka kõike elavat.

keskmise lumikate ongi nii paks.

Ökoloog Toomas Frey andmetel on lume saastatus Eestis viimastel aastatel pigem vähenenud kui suurenenud. "Vahetult maanteede ääres on lumi enamasti puhtam kui sellest veidi eemal, kuid metsa alla koguneb saasteaineid alati rohkem kui avamaale," kinnitab Frey.

IGA-AASTANE LUMI EI TULE üllatusena mitte ainult lumekoristajatele. Lumehelbed köidavad siiani teadlasi ja kunstnikke. Lumi mõjutab Maa kliimat ning selle läbi ka kõike elavat. Eesti ilmastikku kujundab jääkate ja lumi Vilsandi saare lähistel. Jääkristalle saab aga kasutada nii lõikeriistana kui ka teravsilmana.

Lumi märgib meile vaikust ja elutust. Kuid hiljuti avastati, et vette kukkuvad lumehelbed teevad suurt müra, mida inimkõrv ei taju, kuid mis häirib kalaparvi otsiva sonari tööd. Ja jääussid tunnevad end Alaska lumeväljadel üpris hästi.

Lume hääl avastati üsna juhuslikult. Pool sajandit on uuritud, kuidas vette langeva vihmavalingu müra mõjutab allveelaevade leidmist. Salvestades järve sadava vihma veealust heli, leiti 15 aasta eest, et temperatuuri langedes muutusid tugevad piiskade plopsud vaikseks plõnniks, mis läks üle karjeks. Kukkuv lumehelvest ei tungi kohe vee alla, vaid hõljub õhupadjakesel selle pinna kohal. Kui vesi kapillaarjõul lumehelbesse imandub, hakkab helvest sulama. Tõusev vesi võib vabastada lumehelbesse vangistatud õhumullid, mis panevad ümbruse vibreerima ja saadavad oma signaali vette. Alaska lõhejõgede uurijad on olnud juba ammu hädas, et lumesajuga tuleb oma veealune kalaparvi kompav sonar kinni panna, sest lumehelveste koor karjub sellest üle.

Alaska St Eliase mäe liustikult leitud jääussid on omamoodi külmakangelased. Pärast päikese loojumist ronivad need mõne millimeetri pikkused loomakesed oma paari meetri sügavustest jääkoobastest pinnale, et süüa seal kasvavaid vetikaid. Kui päike välja tuleb, sulatab selle valgus ussid jälle jäässe tagasi. Jääussid on mitte-midagi-tegemise meistrid, kes ometi suudavad miinuskraadide juures viljastuda ja loote üles kasvatada. Ometi vajab loode vedelat vett. Arvatakse, et ussid kasutavad oma elu levitamiseks antifriisina valke, mis vee külmumistemperatuuri nende kehas alandab. Jääusside aeglaselt kulgev elu on teinud nad üheks pikaealisuse mudeliks. Eesti lumeelanikeks on hooghännalised putukad, kes talve läbi lume seest tillukesi vetikaid otsivad. Vetikad elustuvad niipea, kui lumi hakkab sulama ja niiskeks muutub. Nende abil võib lumi ka värviliseks muutuda.

LUMI TÖÖRIISTAKS. Hiljuti jõuti jälile, kuidas kasvatada lumehelbeid kiiremini kui muidu. Lumehelveste pitsjad struktuurid moodustuvad, kui vee molekulid kogunevad mähklikule külmale pinnale ning hargnevad seal. Kui aga rakendada jääkristallile elektripinget, tõmbab see vee molekulid kristalli tipu poole. Looduses kasvavad jääkristallid umbes kolm mikromeetrit sekundis. Et kasvada sama pikaks kui paks on juuksekarv, kulub pool minutit. Kuid 1000 voldi suuruse pinget väljas kasvab kristall sama ajaga mõne millimeetri jao. Teadlased loodavad, et sel moel saab kasvatada pikki nõelajaid kristalle, mida võiks kasutada näiteks mikroskoopides imepeene kompiva silmana või mille abil saaks lõigata kõige tugevamaidki materjale.

Oma tööd teeb lumi ka 70 kilomeetri kõrgusel meie peade kohal. Ainult et see lumi tuleb kosmosest. Nimelt hävitavad ultraviolettkiired nii kõrgele atmosfääri jõudnud vee molekulid. Ometi leidub seal vett. Arvatakse, et vett toovad juurde Maa atmosfääri jõudvad lumepallidena jäised komeedid. Ning kosmilistel tolmuosakestel, mis tekivad Maad pommitavatest meteoriididest, saab vesi koguneda.

Vesi on ainulaadne aine selle poolest, et külmudes see ei tihene, vaid hoopis paisub. Selljärgi ujubki jää vee pinnal. Kui veekogud hakkaksid külmuma põhjast, poleks elul neil palju ruumi. Ometi võisid Maa ookeanid kauges minevikus olla õige mitu korda täielikult külmunud.

EESTI KUI LUMEPALL. Harvardi ülikooli teadlase Paul Hoffmanni arvates kujutas Maa endast 750 ja 450 aasta taguses vahemikus vähemasti neli korda hiiglaslikku lumepalli. Korduv külmumine ja sulamine võis vallandada mikroobidest suuremate loomade tekke. Kui jääst ja lumest polaarmütsid saavad väga suureks, peegeldavad nad tagasi ka tavapärasest rohkem päikesekiirgust. Maa hakkab seeläbi jahenema, lumesajud tihenema, kuni planeet jäätub üleni. Namibia kaljudes Lõuna-Aafrikas ongi leitud jälgi, et 540 miljoni aasta eest, mil see paik asus ekvaatoril, esines vähemasti neli jääaega.

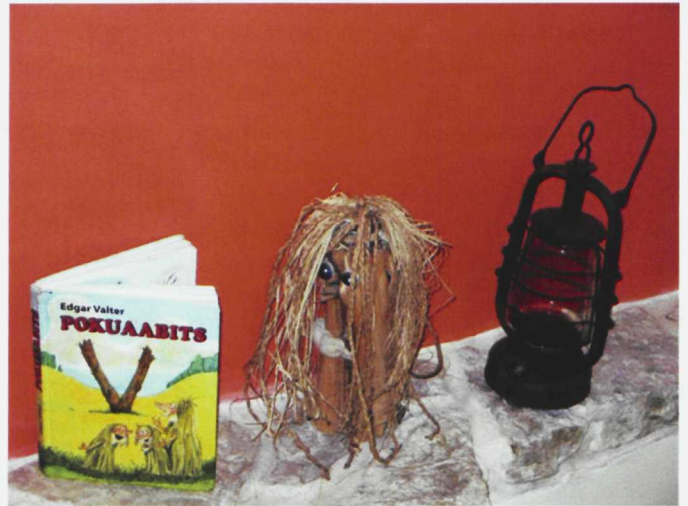
Jää ja lumi mõjutavad tugevalt ka Eesti kliimat. Meteoroloogid peavad kõige üllatavamaks tõdemust, kui oluliselt mõjutab jääkate Läänemerele ilma näiteks Tõravere ilmajaamas Tartu lähedal. Sealne aprillikuu keskmine temperatuur sõltub otseselt jääkatte kestvusest ja lumekatte olemasolust Vilsandi saare lähistel. Maa globaalne ilmastik mõjutab jääkatte kestvust Vilsandil, see omakorda lumikatte kestvust kogu Eestis, mis omakorda avaldab mõju keskmistele temperatuuridele ja sademetele.

Lumikatte kestvus Eestis on aasta-aastalt vähenemas. Viimase sajandiga on see lühenenud 121 päevalt aastas 108 päevani. Lumi on hakanud varem ära sulama. Et lumi juhib kümme korda vähem soojust kui muld ning peegeldab tagasi kuni 90 protsenti päikesekiirtest, siis mõjutab lumikatte kestvus üsna tugevalt ka meie ilmastikku.

Vaim (ustusega) Haapsalust

Tere, Hea Lapse lugeja!
Lubage end tutvustada.
Olen iidvana vaim Haapsalu linnast Wiedemanni tänava majast number 11. See maja on koduks veel nii umbes kolmekümnele tuhandele värvirõõmsale raamatule. Ära arvasite. Minu majas on lasteraamatukogu.

Lehvin selle paiga üle juba keskajast saati, ehkki maja ise on hoopis uuem. Mäletan, kui 1831. aastal käisid ehitusmeistrid tähtsa näoga vastset projekti uurides ehitusplatsil. Seitsesada aastat tagasi oli mul seal ilus maja, aga sõjad ning tulekahjud olid selle sootumaks ära rikkunud. Niisiis oli mul hea meel, et uus elumaja kibekiiresti kerkima hakkas.

Maja all on keskaegsed võlvkeldrid. Peale minu pole sinna viimasel viiesajal aastal keegi pääsenud. Mul on ühes keldrinurgas pisuke pada hõbekulinaatega ja kusagil peaks vedelema ka üks luukere. Parem on, et sinna keegi kolama ei tule.

Aastakümnete möödudes seda maja muudkui ehitati ühest otsast pikemaks ja teisest otsast laiemaks... sin elas igasugust härrasrahvast.

Siis äkki ei kõlvanud kellelgi enam minu juures elada. Majast sai poistekool. Oi seda saginat ja kisa, mida mu toad päeval täis olid! Öösel seevastu ei norsanud keegi enam magamiskambris, ainult hiired kröbistasid kriidi kallal. Üksildane oli! Ühel aastal õppisid siin kaks usinat Vigala venda – Bernhard ja Ants. Antsu te ikka teate? Tema õppis kunstnikuks, Laikmaa on tema perekonnanimi.

Aastat 43 tagasi veeti siit koolipingid välja ja toodi kohale ilmatu hulk riuleid. Need pandi kõik raamatuid täis. Ma öösel vaatasin – hiigla huvitavad juturaamatud olid. Kellestki Sipsikust ja Karlssonist ja Kadri lugu ajas kohe nutu peale... aga mida ma jutustan, kindlasti oled ise neid lugusid lugenud. Päeval käis siin endiselt suur hulk lapsi sisse-välja.

Möödunud suvel oli mul tõtt öelda suur hirm. Et leiavad selle rahapaja lõpuks üles. Haapsalu linn laskis lasteraamatukogus remonti teha. Seinu lõhuti ja põrandad võeti kõik üles. Jõuti isegi keldrivõlvideni. Istusin kogu remondi aja oma luukere kõrval ja hoidsin tal käest kinni. Noh, et kui ta peaks seda kopsimist ja kolkimist kartma hakkama.

Kui ma uuesti vastremonditud ruumides ringi sõandasin hõljuda, siis tundsin esimest korda, et tahaks jälle inimeselaps

olla ja selles majas lugemas käia. Või koguni siin raamatukogutädina tööl olla! Te ainult mõelge, all korrusel on avar ruum kojulaenutuse jaoks, mis polegi tuubil täis riuleid. On isteplatse, kus sõbraga juttu ajada, raamatut lugeda, lava taga joonistada, akvaariumist kalade imelist elu jälgida. Teine tuba on rohkem näituste ja ajakirjanduse kui raamatute jaoks. Ehkki ka neid sääl on. No kus ei oleks! Neil on köögis ka mõni, ma ise vaatasin. Kempsus ainult ei ole.

Kõige enam meeldib mulle teine korrus. Seda mul varem pole olnud. Oli pööning, pööningul muldpõrand, jäänused mitmest tuvipõlvkonnast. Nüüd on seal lugemissaal, kus tarkadest raamatutest palju huvitavat uurida saab, laste

mängutuba kiiktooli, lahke lohe Justuse ja ematalaga ning lisaks paar kambrit. Kõige vahvam on see, et lastele hirmsasti meeldib. Nad natike jooksevad ja kilkavad ka seal, kuigi hästi ei tohiks. Aga ega sellest tüliküsimust ei teki.

Mul on väike mure ka. Lapsed nagu hästi ei tahaks enam koju minna. Tahaksid lausa ööseks jääda. Mis saab siis minu vaimuelust? Ja siis on mul kahtlus, et enam ma polegi majas päris üksi. Et keegi Rosaalie nimeline raamatukogunõid on end sisse seadnud. Noh, ruumi mul nüüd laialt käes... Peaks naabri ühel öösel kohvi jooma kutsuma. Wiedemanni 11 on seltsieluks ja vaimueluks justkui loodud! Tule ja vaata ise!

Vaimu jutu pani kirja Krista Kumberg

Viktoriin

VÄIKE

Lembitu mõistatus

#01
12.2008

Lembitu isa Mehis peab varahommikul konverentsile sõitma. Et mitte oma naist Lindat äratada, pakib ta kohvrid ja riietub pimeduses. Mehisele teevad enim muret tema sokid, mis on küll puhtad, ent mitte paaris. Kokku on tal 8 paari valgeid ja 12 paari musti sokke.

Mitu sokki peaks Mehis minimaalselt kaasa võtma, et nende hulgas oleks vähemalt üks paar?

Eelmine mõistatus

Üht võimalikest eelmise, veel Valge Kahvti Ordu mõistatuse lahendustest võib näha kõrvaloleval joonisel.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

A	B	C	D	E
C	D	E	A	B
E	A	B	C	D
B	C	D	E	A
D	E	A	B	C

www.MaagilineMaailm.net

Mõistatuse tegi Ande

Talviketel on Vahemeremaades oht sattuda

- vulkaanidesse
- haide hambusse
- inimese toidulauale

Haapsalu Lasteraamatukogu pööningul asub nüüd

- trükikoda
- mängutuba
- mudavann

Kõige suurem lumeräitsakas, mis oli 25 cm pikk ja 20 cm lai,

registreeriti

- Siberis, Bratski linnas
- Soomes, Oulu linnas
- Eestis, Jõgeva linnas

Aasta Rosin 2008 oli

- "Lotte olümpiaaraamat"
- "Eesti lasteluule kuldraamat"
- „Elas kord“

Muusikali „Detektiiv Lotte“ muusika autor on

- Rein Rannap
- Priit Pajusaar
- Valter Ojakäär

Reet Made on elukutselt

- raadioajakirjanik
- juuksur
- fotograaf

Eesti esimeseks kangelaskoeraks valis Eesti Kennelliit

2003. aastal

- berni-alpi karjakoera Jago
- belgia lambakoera Cora
- kesk-aasia lambakoera Geisha

Välis-eesti gaidide ja skautide 2008. aasta maailmalaager

toimus

- Kotkajärvel
- Tagametsas
- Alpides

Õiged vastused leiad sedasama ajakirjanumbrit tähelepanelikult lugedes! Nende vahel, kes saavad vastused toimetusse enne **5. veebruari 2009, loosime välja LAHEDAID RAAMATUID!**

Novembrikuu viktoriini õiged vastused olid: 1. - b; 2. - a; 3. - c; 4. - a; 5. - b; 6. - a; 7. - b; 8. - b. Võitjate nimed leiad sisekaanelt ehk leheküljelt 2.

“Mis see tähendab, õpilased!” kurjustab õpetaja tunnis. “Jätke kohe see pidev paberitükkide loopimine! Ma ei luba tunni ajal mingit kirjavahetust pidada!”

“Need pole kirjad, õpetaja, vaid mängukaardid!”

“Jah? No sel juhul sain asjast valesti aru, palun vabandust!”

“Õpetaja, kas see vastab tõele, et inimene on maakera kõige targem ja intelligentsem olevus?”

“Jah, Juku, nii see on! Inimene on looduse kroon!”

“Aga kelle jaoks on siis sõna “loll” välja mõeldud?”

Väike Juku vaatab koos isaga televiisorist hokimatši.

“Isa, vaata – need hokimängijad on vist äsja ostetud: kõigil on veel hinnasildidki küljes!”

“Kui minu isa räägib, siis on absoluutselt kõigil suud pärani!” hoopleb Juku.

“Kes ta sul siis on – mingi näitleja või kõnemees?”

“Ei – mu isa on hambaarst!”

“Juku, kas sa tõesti käisid üksipäini õudusfilmi vaatamas?”

“Jah!”

“Kas kinos oli palju rahvast?”

“Selle tooli all, kus mina kükitasin, polnud kedagi!”

„Mis sa arvad, Juku, kas see vastab tõele, et tänapäeval esineb kinos liiga palju julmust ja vägivalda?”

„Ma ei oska selle kohta midagi arvata, õpetaja,“ kehitab Juku õlgu. „Kui ma kinos käin, siis vaatan alati seda, mis toimub ekraanil – ei minul ole aega uurida, mis seal saalis toimub!”

„Miks sa, Juku, mu küsimustele vastates silmad kinni pigistad?” imestab õpetaja.

„Ma ei suuda vaadata seda valulikku ilmet, mis minu vastuseid kuuldes teie näole ilmub, õpetaja!” tunnistab Juku.

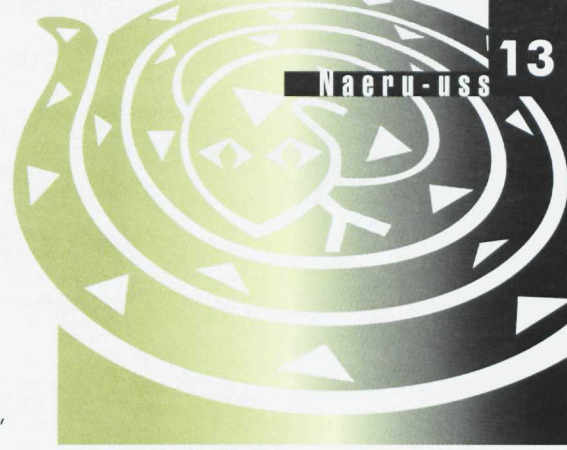

“Miks sa, Juku, emakeele tunnis joonistad? Sa ju ei kuule üldse, mida ma räägin!” pahandab õpetaja.

“Miks ma ei kuule, õpetaja! Ühe kõrvaga kuulan, mida teie räägite, ja teise kõrvaga joonistan!”

Avelliis Veskimäe Türiit

Õpilased seisavad tervishoiumuuseumis inimskeleti ees.

“Vaadake, lapsed, luukere on see, mis jääb inimesest pärast surma järele!” teatab õpetaja.

“Oh sa sinder!” imestab Juku. “Kas siis ainult rasv ja liha pääsevadki taevasse?”

Kesköisel tänaval peatab politseinik väikese poisi: “Kuhu sa, noormees, nii hilisel ajal kiirustad?”

“Eks ikka loengule!”

“Nüüd sa küll luiskad!” raputab korralvur pead. “Kes see nii hilja loengut peab?”

“Eks ikka minu ema!”

“Minu isa kaotas eile autojuhtimise õiguse!” teatab Juku pinginaabrile.

“Mis sa kostad! Kas ta ületas hullusti kiirust või tegi mingi suurema avarii?” imestab sõber.

“Ei – paps ei teinud midagi, aga mamps sai eile oma autojuhiloa kätte!”

Juku vaatab, kuidas vanem öde ennast peegli ees puuderdab.

“Anna mulle ka puudritoosi!” nurub ta.

“Ei anna!” lausub öde. “Puudrit kasutavad ainult naisterahvad – mehed peavad ennast pesema!”

“Ema mul on homme juba kolmeteistkümnes sünnipäev – ütle, kas sa lubad nüüd mul ka rinnahoidjat kanda?”

“Ei, Juku!”

Ema

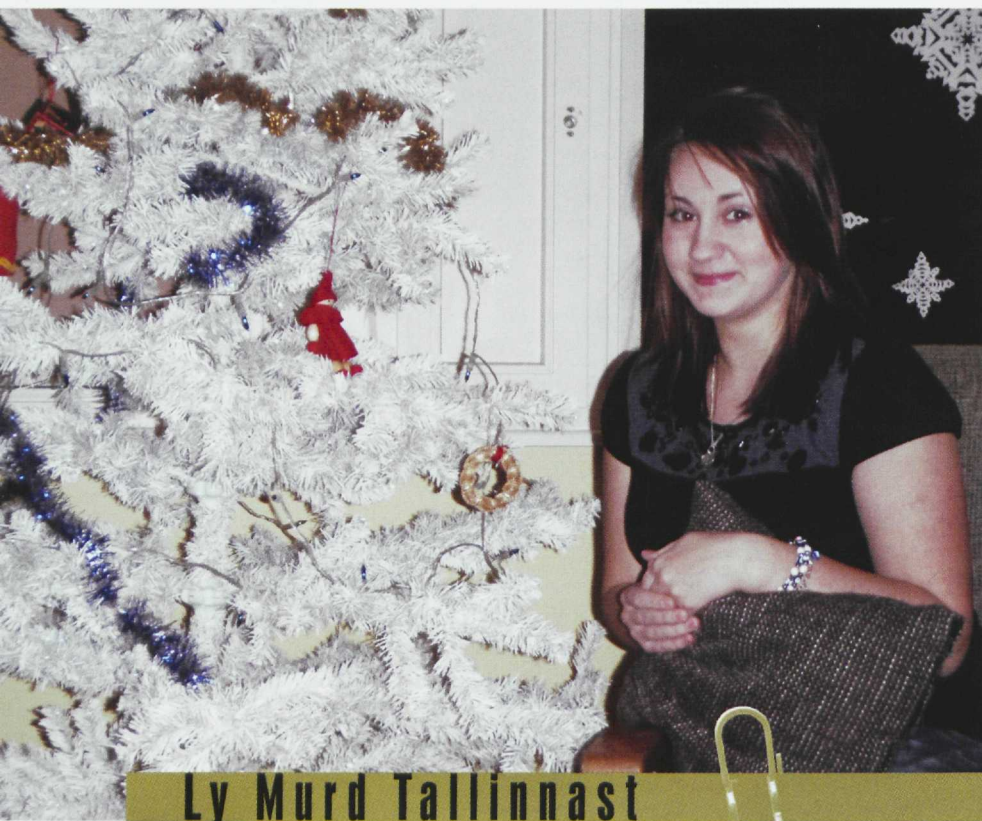
Ikka ja jälle tuled sa mu juurde,
kui mul midagi vaja, oled sa kuuldel.
Kui mul on mingi mure,
siis tuled sa kohe mu juurde.
Ei jäta sa mind –
isegi siis, kui ütlen, et vihkan ma sind . . .

Heategu

Tulemas on talv –
igatseb teda juba ka mu kingatald.
Külm on lumi.
Mu maja ette kogunenud on kuhi.
Minema siit ma pean
ja tegema midagi head.
Aitan ma ka sind,
ehk siis meeles pead sinagi mind.

Soojus

Päike paistab,
Sa soojuse lõhna haistad.
Lehed puudel liiguvad.
Väiksed lapsed pargis kiiguvad.

Koerad väljas mängivad . . .
Näha on ka noorukeid,
kes pargipingil hängivad.
Sa vaatad ikka ringi
ja tunned neid valutavaid hingi . . .

Ly Murd Tallinnast

Sügis

Sügis külmad ja soojad ilmad . . .
Sügisvärvid ja külmad närvid . . .
Sügis mu tuju rõõmsamaks teeb,
kannuski juba teevesi keeb.
Armastan ma küll sügist,
kuigi ta suve eemale nii nahaalselt nügis.
Ootama ma siiski jään,
et suviselt soojaks muutuksid käed.

Ly Murd Tallinnast

Tere!
Minu nimi on Ly Murd ja ma olen 14 aastane.
Hetkel elan ma Tallinna Laste Turvakeskuses.
Minu huvialadeks on juttude ja luuletuste
kirjutamine. Meeldib käia näiteringis ja ka tantsimas.
Ja veel meeldib mul laulmisega tegelda.

Mustkunst ja mustkunstnikud

Hea lugeja, käesoleva ajakirjanumbriga räägitakse täpselt viis aastat päevast, mil „Hea Lapse“ lehekülgedel ilmus minu esimene mustkunstilugu. Loodetavasti oled möödunud poole kümnendi jooksul mustkunsti kohta nii mõndagi uut ja huvitavat teada saanud. Selleks aga, et muuta mustkunstilehekülge veelgi põnevamaks, ootan Sinu soovitusi mailiaadressile ande@maagiline maailm.net. Kirjutada võiksid nii sellest, mida ajakirjaveergudelt lugeda tahaksid ning milline lugu senini kõige enam on meeldinud, kui ka sellest, millest võiks vähem juttu teha ning mis senini on veidi pettumust valmistanud.

Alanud aasta toob endaga kaasa mitmeid uuendusi. Kõige olulisem neist on ilmselt see, et ajakirja lehekülgedel hakkavad trikke tegema Lembit – 11aastane poiss, kelle suurimaks hobiks on justnimelt mustkunst –, ning tema sõbrad ja klassikaaslased. Lempsi tegemistest saab rohkem aimu, haarates kätte trükivärske raamatu „**Lembitu maagiline maailm**“ või külastades kodulehekülge www.MaagilineMaailm.net

Samuti aitab Lempis nüüdsest ajakirja lehekülgedele tuua iga kuu mõne põneva mõistatuse, vahetades sellega välja seni ilmunud „Valge Kahvli Ordu mõistatuse“.

Potiste kooli suusapäev

Lembit ja tema klassikaaslased ei pidanud sel päeval kooli minema – selle asemel suunduti ühiselt Nõmmele. Nimelt toimus seal iga-aastane Potiste kooli suusapäev, millest osavõtt oli kõigile õpilastele rangelt kohustuslik.

Kui 5A klass oli oma jäljed suusarajale maha jättnud, istuti ühiselt suusabaasi kohvikus ning söödi kukleid ja joodi teed.

Ühel hetkel jäi Lembit oma teetopsi vaatama ning lausus üllatunult: „Mul on tunne, et see tass ei taha kuidagi maapinnal püsida. Jälgige!“

Poiss pani topsiku lauale ning hoidis sellest kahe käega tugevasti kinni. Aeglaselt lödvendas ta haaret ning lasi tassist lõpuks täiesti lahti.

Üllatunult märkasid klassikaaslased, et poisi tops kerkis tõepoolest üles, jäädes laua kohale hõljuma.

„Sellega peab ettevaatlik olema, muidu lendab topsik veel ära,“ hoiatas Lembit ning hoidis käsi tassi läheduses, kui see aeglaselt üha kõrgemale laua kohale kerkis.

Äkitselt muutis tass suunda ning tahtis poisi haardeulatusest põgeneda, ent Lempsil õnnestus see napilt oma käte vahele haarata.

„Seda ma kartsingi,“ lausus poiss aeglaselt topsiku ümber haaret lödvendades. Nagu võluväl jäi tass õhku hõljuma. Aeglaselt kerkis ta kõrgemale, kuni üritas äkilise suunamuutusega poisi käte vahelt põgeneda.

Seegi kord ei vedanud Lembitu reageerimiskiirus teda alt ning poisil õnnestus topsik oma pihkude vahele haarata – kahjuks aga nii õnnetul, et papptops purunes tükkideks.

Õnneks ei olnud sinna enam tilkagi teed jäänud, muidu oleks pidanud Lempis mürgade riietega koju minema.

Kuidas Lembit seda tegi?

Triki sooritamiseks vajab Lembit tühja teetopsi, mille ta oli eelnevalt ette valmistanud. Kõige paremini sobivad veidi paksemad, soojust hoidvad topsikud – kuigi trikki saab teha ka tavalise plastmassstopsiga. Kindlasti peab tass olema aga läbipaistmatu.

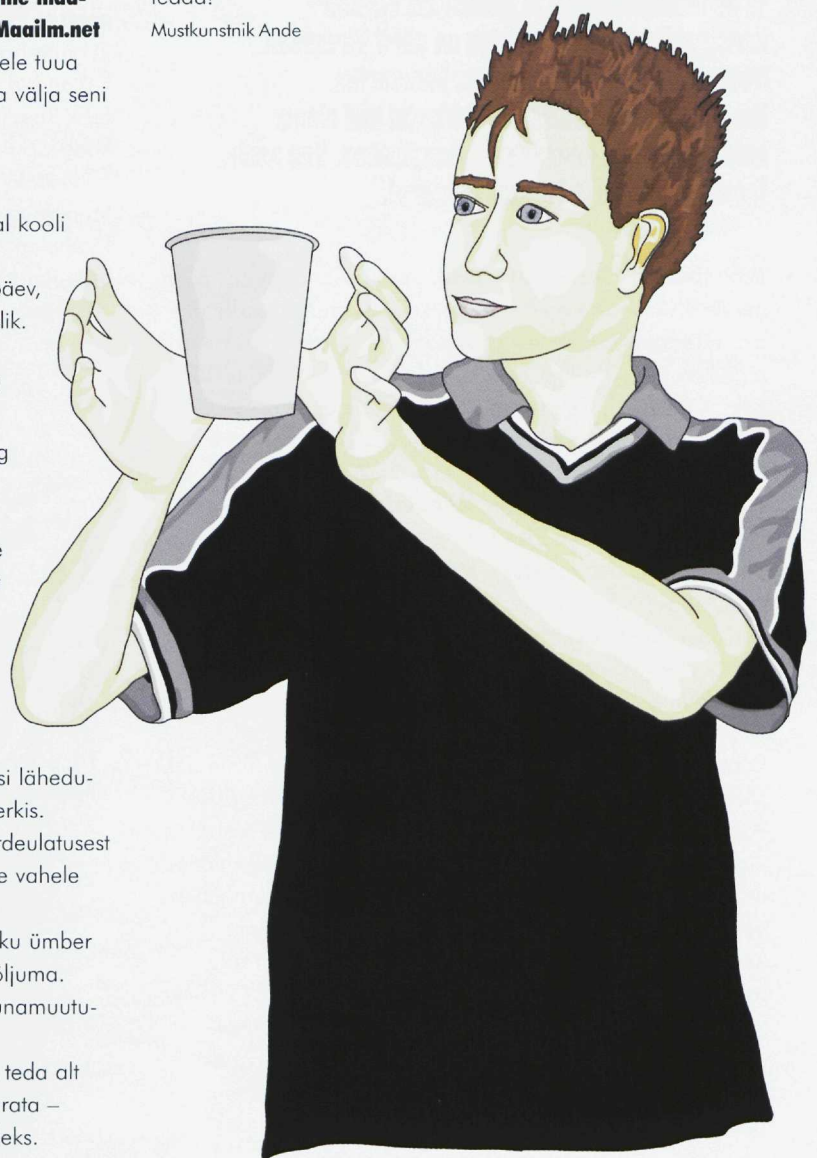
Selleks, et jätta mulje, nagu hõljuks teetops õhus, löikas poiss topsi tagumisele küljele ümmarguse augu ning surus seal oma põidla läbi. Seetõttu ei saanud ta ka käsi tassist väga kaugele viia – klassikaaslastele ütles poiss muidugi, et vastasel juhul lendaks topsik lihtsalt minema.

Suurima osa trikist võttis enda alla näitlejameisterlikkus – jälgides silmadega topsi teekonda ning muutes järsult selle kiirust, jättis Lempis mulje, nagu tass tõepoolest hõljuks.

Erilise hoolega jälgis poiss, et tema selja taga ei oleks kedagi, sest sellisel juhul oleks triki saladus kohe avalikuks saanud.

Triki lõpus pigistas Lembit topsiku meelega puruks, et hävitada asitõendid – nii ei saanudki klassikaaslased teada, kuidas poiss seda trikki tegi. Sulle, hea lugeja, on see nüüd teada!

Mustkunstnik Ande

Minu lapsepõlvelugu

Olen Tallinna tüdruk. Ka minu isa Feliks oli linnapoiss. Ta oli tehnikahuviline ja temast sai insener-konstruktor. Ema Salme aga on pärit Virumaalt. Neiuna tuli ta Tallinna ja õppis juuksuriks. Kui mu ema-isa abiellusid, hakkasid nad elama kelmika nimega linnaosas – Kassisabas. See asub Toompea jalamil ja Tõnismäe veerul.

Mina sündisin 1941. aasta 4. mail. Isa oli Rannamõisas meie perele suvituspaika välja valimas, kui tuli kohutav teade: on alanud sõda! Olin siis seitsme nädalane beebitüdruk, kui isa mobiliseeriti sõjaväkke, nii et ta ei saanud enam kodunt läbigi tulla. Kui rong, millega teda Venemaa suunas viidi, sõitis mööda ema lapsepõlvepaikadest, viskas isa rongist välja kokkumurtud kirja. Selle leidis üks kohalik naine ja viis aadressi järgi ema kodutallu. **Minu esimene mälestus iseendast** aga pärineb õudsest märtsiõöst, kui punaarmee pommitas Tallinna rusudeks. Mäletan hetke, kui istusin soome kelgul ja olin rahvariidevõõga seljatoe külge kinni seotud. Ema lükkas kelgu, kuid see ei tahtnud edasi minna, sest kahel pool tänavat põlesid pommitabamuse saanud majad ja lumi oli sõiduteelt sulanud.

Mu lapsepõlveaastad möödusid Koidu tänava kodus, hoovis ja aias või suveti sugulaste juures Lääne- ja Virumaal. Mul ei ole õde ega venda, meie majas polnud teisi lapsi ja kuna ma ei käinud ka lasteaias, siis olin linnakodus üsnagi üksik laps. Mängud ja mängukaaslased pidin ise välja mõtlema ning fantaasiamaailm oli piiritu. Ei meenu, et kunagi oleks olnud igav. Toas oli mu põhiliseks seltsiliseks vanaema Anna, kes oli suur raamatusõber ja viis ka mind raamatute võlumaailma.

Suved maal olid aga hoopis teisest ooperist. Seal oli eakaaslastest mängusõpru, seal oli loomi, ehedat maalelu huvitavate talutööde, maasöökid, marjulkäimiste, talgute ja pidudega.

Meie teravapilguline Reet Made

Kui kooliaeg kätte jõudis, sai minust **Tallinna 20. Keskkooli** (Ühisgümnaasiumi) õpilane. Mul oli tõesti ilus kool: ruumikas, kõrge saali ja suure võimlaga. Meil oli sõbralik klass ja terve rida häid õpetajaid. Huvialasid ja tegemisi oli seinast sein. Ja muidugi õhtud liuväljal ning lugematud koolipeod, kus õpilased üksteise koolides pidudel käisid ja omavahel tuttavaks said. Mulle meeldis kaasa teha näidendites, lugesen koolipidudel luuletusi või olin teadustajaks. **Kümnes klassis saatis kirjandusõpetaja ühe mu kodukirjandi koolinoorte kirjandusvõistlusele**, kus see sai II koha. See innustas ja andis hoogu. Eriti veel, et kutsuti noorte autorite koondisse, kus andsid näpunäiteid päris-kirjanikud. Samal aastal pääsesin Eesti Raadio Noorte Reporterite Klubisse. Seal alustasime kohe raadiotöö õppimist. Raadioajakirjaniku amet tundus minu jaoks ihaldusväärsem, maailma parim. Vahel soovid tööpoolest täituvad. **Minust saigi raadioajakirjanik** ja seda tööd olen teinud rõõmuga pea pool sajandit. Ning samas aeg-ajalt ka kirjutanud. Ning mitte väiksema töö rõõmuga. Sest seegi soov on olnud lapsest saadik minu sees peidus.

Aurupott

Ene veel, kui ma järgnevat, pehmelt öeldes üsna jama lugu teile jutustama hakkam, räägin natsa endast ja oma õest Piretist.

Mina olen Priit. Mul on mustad juuksed ja pruunid silmad ja olen kümne aastane. Mu Pireti-nimeline õde on üheksane ning täiesti vastupidi – jumalast valge pea ja siniste silmadega. „Ei ole võimalik, et teie olete vend ja õde!” hüüatavad kõik, kes meid esimest korda näevad. Aga on, ja veel kuidas! Me oleme ühe isa-ema lapsed, aga just sinna, nagu öeldakse, see koer maetud ongi. Oma tumeda pea ja pruunid silmad olen saanud emalt. Piret olevat kukkunud otse isa suust, linalakk täiega.

Veel teinegi kord öeldakse meie puhul – pole võimalik! Siis, kui jutuks tuleb sünnipäev. Nimelt on see meil mõlemal kahekümnendal novembril. Kaksikud me pole, ütlesin ju alguses, et mina olen õest aasta vanem. Õigemini – täpselt aasta vanem. Emale see ühine sünnipäev päris meeldib. Aga mina olen mõelnud, et küllap ta sellepärast asja niiviisi sättis, et tal tuleks rahmeldada ainult ühe sünnipäevapeo korraldamisega. Meie arvates aga on see üksjagu mäge, sest kaks pidu oleks ikkagi kaks pidu ning igal juhul etem. Praegu saame kumbki oma isiklike sõpru sünnipäevale kutsuda tunduvalt vähem, sest meie kodu ruutmeetritele tõesti enam rohkem ei mahu, ütleb isa. Vahel olen mõelnud, et meie sünnipäevade sattumine ühele ja samale kuupäevale pole kaugeltki juhuslik. Äkki oleme saatuse poolt välja valitud või nii. Sellepärast ka veeretatakse meie eluteele igasugu juhtumusi. Üldiselt küll pole mul selle vastu suurt midagi, sest hirmus rahulik ja tavapärase elu oleks lõpp igav.

Viimane katsumus, mis meie teele veeretati, oligi just see, millest tahtsin rääkida.

Asi algas sellest, et vanatädi Renate, kes elab Saksamaal, saadab sealt meie perele aeg-ajalt pakikesi. Nii olevat ta talitanud juba mitukümmend aastat. Isa küll manitseb igas tänukirjas, et vanatädi pakisaatmisega endale rohkem tüli ei teeks, aga ta saadab neid endiselt.

Viimane saadetis oli kujult õige imelik. Kui see oli veel lahti võtmata, võis arvata, et vist kitarr. Ma olin päris eeliv. Pabereid harutades aga selgus, hoopiski – keedupott! Samas õige imelik: hästi raske, paksu põhjaga, ning poti ja samuti ka kaane küljes oli pikk vars. Kui anumale kaas peale panna, varred täpselt kohakuti sättida ning omavahel klambriga ühendada, sulgus see hästi tihkelt.

Tädi Renate kirjas oli:

„Mu kallid!

Saadan teile oma parima abilise. Temaga olen palju aastaid valmistanud imekiirelt häid roogasid. See on nimelt aurupott, parim köögiriist, mis üldse olla võib. Aga kuna ma ise enam ei viitsi suuri einet valmistada, siis mõtlesin selle teile saata. Pott teenib teid tublilt, küll näete. Lugege õpetus läbi, eks keegi teist ikka nii paljudest saksa keelt oska, ja võtke kasutusele.”

Tegelikult pole meie peres ühtegi saksa keele oskajat. Emal proovis sõnaraamatu abil õpetusteksti lugeda, aga tüdine pusimisest ja lõi käega. Vanatädi parim köögiriist pandi kapi ülemisele riiulile paremaid päevi ootama.

Adelheid Põi: Mustamäe Gümnaasiumist

Need saabusid kiiremini, kui võis arvata.

Juba järgmisel päeval, kui olime koolist koju jõudnud, tuli Piret õhinal lagedale uue ideega: „Teeme täna õhtuks kõigile söögi valmis!”

„Sina?!” Ma pidin naerukrambid saama. Plika ei oska endale ise korralikult võidki leivale määrada ja nüüd – kogu perele õhtusööki tegema!

„No... ma mõtlesin, sina ikka ka. Sa ju oskad natuke.”

Peab tõtt tunnistama, tõesti natuke oskan. Ja mitte sellepärast, et aasta vanem, ma lihtsalt pole selline siidikäpp kui mõned. Ei tea, kas mulle löi latva see Pireti moosimine või mis mul hakkas, aga nõusse ma kohe jäin. Muidugi aimasin, et ta tahab aurupotti katsetada ja see tundus ka mulle põnev.

„Teeme hernesuppi,” haarasin ohjad enda kätte. Hernesuppi nimelt olin paar korda varem peaaegu iseseisvalt teinud. See tähendab, et ema oli kõik vajaliku potti hakkama pannud ja mul jäi üle supp „pikaldasel tulel” valmis keeta. Tegelikult pole hernesupi keetmises mingit kunsti. Kunstiks kisub värk alles siis, kui proovid kõigi pereliikmete meele järgi olla. Nimelt tahab ema hästi tummist suppi, kus herved on täitsa purud. Isale seevastu meeldivad ilusad terved herved ja klaar puljong. Katsu siis teha nii, et hundid söönud ja lambad kah alles.

„Mis selleks supiks tarvis on?” uuris hakkamist täis Piret.

„Mis sa ise arvad, mida hernesupi jaoks peaks vaja minema? Eks ikka herneid.”

„Ainult?”

„Liha ka, tobu,” turtsatasin, kuid päris riidu minna polnud mul parasjagu plaanis.

Külmikust võtsime singikantsaka. See oli üks ebaõnnestunud ost turult, igavesti vintske. Sellepärast oligi kappi seisma jäänudki. Aga mina teadsin, tänu loomulikult oma suurtele

kogemustele, et suitsulihast tuleb õige hea supp. Herneste leidmisega oli meil tunduvalt raskem. Suure tuhnimise peale avastasime lõpuks kuivainete riulilt plekkpurgi põhjast paar pisikest peotäit, neilgi hästi vana nägu peas. Sellest küll poleks supiks jätkunud. Ent Piret ei mõelnudki alla anda ja tuhlasime edasi, kuni saime sügavkülmast juurde paki herneste ja porganditega.

Ladusime oma leiud – hernerid-porgandid-singitüki-potti ja kallasime ohtralt vett, et kõigile ikka suppi piisavalt jätkuks. Siis sättisime keedunõule kaane peale ja need imelikud pikad hoovad kohakuti ning pusisime klambrid kinni. Seejärel polnud muud, kui pott kogu täiega pliidile – oeh, igavesti raske oli see tõesti – ja gaasituli alla põlema.

„Mis sa arvad, kui ruttu supp valmis saab?“ päris Piret.

„Noh... eks oma pool tundi läheb ära,“ arvasin. Tavaline supitegu oli küll rohkem võtnud, aga see imeriist pidi ju kõik kohutava kiirusega valmis tegema. „Kui on kõvad hernerid, siis tuleb neid veel enne ehmata, et pehmeks keeksid.“

„Ehmata?“ Piret mühatas pahaselt. „Valetad!“

„Ei valeta. Küll siis näed.“

Jätsime aurupoti kõõki omaette toimetama, et siis paari-kümne minuti pärast tagasi tulla. Piret sättis ennast otsekohe arvutisse. Mina tegelesin markidega. Enne kui supp valmis, ei tahtnud me õppimise ega muude peab-tegemistega pihta hakata. Täpselt kahekümne minuti pärast tippis Piret kannatamatult mu laua kõrval. „Lähme nüüd, aeg on täis. Meil on vaja herneid ehmata. Kuidas see käib?“

„Lihtsalt. Tuleb valada sorts külma vett keeva supi sisse.“

„Ja see neid ehmatabki?“

„Nojah. Kas sina ei ehmataks, kus kui päevitad rahulikult ja mina sulle ootamatult ämbritäie külma vett kaela valan?“

Piret kihistas naerda: „Lase minul neid ehmata.“

„Mul suva.“

Olin eneselegi ootamatult eriti suuremeelne. Läksime rõõmsas üksmeeles kõõgi poole ja – tardusime ukstel kui soolasambad. Vaevalt olime seda paotanud, kui meile paiskus vastu paks aurupilv.

„Appi! Põlemel!“ kriiskas Piret.

Hetkeks lõin ka ise lödile, siis taipasin: „Loll, kus see tuli sul on? Paljas aur suurepärast aurupotist.“

Trügisin läbi piimja auruseina ja lükkasin kõõgiakna ristseliti lahti. Piret jooksis tagasi tuppa ja avas seal samuti akna. Tuuletõmbus rebis valge pilve hõredamaks ning silm suutis kõõgis juba ühtteist eraldada. Supipott troonis pliidiil omal kohal. Paistis, et kõik on täpselt nii, nagu meist jäi. Ometi oli poti olekus midagi salapärast ja pahaendelist. Ta mulises ja mulksus ähvardavalt. Seisime liikumatult, tõmbetuul vedas halastamatult.

„Kust seda auru küll nii palju tuli?“ imestas Piret. „Supp lihtsalt keeb, kas nüüd kohe hakkame herneid ehma...“

Siinkohal ehmatas küll Piret ise. Ta jutt lõigati kui noaga pooleks, sest äkitselt kargas ülespoole poti kaanel olev nupp ja samal ajal paiskusid nupu avastest vilistades välja vägevad aurujoad.

„Jessas...!“ suutis Piret veel piiksatada, kui nupp kerkis uuesti ja hakkas seejärel lõiginal ümber oma telje keerlema lastes aina uusi ja uusi sisisevaid aurupahvakuid kõõki laiali.

„Mi-miks ta nii teeb?“

„Pott on vist suure surve all,“ arvasin, ehkki polnud selles ka päris kindel.

„Mis surve all?“ Piret surus ennast hirmunult vastu seinale.

„Kuidas mis? Igal juhul ei kannata see pott vaimse surve all nagu mina sinu tobeduste pärast?“ Tüdrukute arusaam tehnilistest asjadest on ikka alla igasugust arvestust. „Auru on liiga palju, mõikad? Gaasileek on liiga suur. Supp keeb meeletu vungiga.“

„On see ohtlik?“

„Muidugi, kui surve on hirmus suur. Me ju panime kõik klambrid kõvasti kinni ja kaanel on kummitihend vahel ja nüüd...“

„Nüüd on see nagu pomm! Appi! Onju, Priit?!“

Noogutasin.

„Mis me peame tegema? Helistame kuhugi!“

„Kuhu? Et vabandage, tulge ruttu, meil on kõõgis pomm.“

Justkui meie hirmude kinnituseks viskas pott uued vilistavad aurujoad igasse suunda. Tundus, et seekord veel raevukamalt kui enne.

„Nagu automaadi valang! Me peame poti alt tule ära keerama. Ja kohe! Muidu laseme selle kõõgi ja kõik... tõesti õhku.“

Piret kukkus pillima. „Priit, palun, Priit tee seda. Proovi, kas sa saad.“

„Tore tädi! Ikka mina pean kohe oma eluga riskima!“

„Ei! Ära mine sina ka..., aga ma kardan nii hirmsasti, ma ise...“ Ja Piret hakkas tõesti otsustavalt gaasipliidi poole nihkuma.

„Hull!“ Sain ta tagasi tõmmatud veel viimasel hetkel, kui tulikuum aurujuga kaane ventiilist uuesti välja paiskus ja mu õe näost napilt mööda vihises.

Vaatepilt võis olla küll üsna hale. Redutasime Piretiga kõõgikapi nuka varjus. Samal ajal töötas pott täiel vungil ja minu pea kui koorelahutaja. Kõünitasin end nagis rippuvate kõõgirättideni. Froteest käteräti mössisin ümber oma pea nii, et üks silm väikesest praost väheke piilus. Piret krabab endale nõuderätiku ja tõmbas selle näo kaitseks. Lisaks sidusin ema põlle endale käe ümber. Sellises kaitsevarustuses hakkasime hiilides lähenema hernesupipotile, mis oli muutunud tõeliseks vulkaaniks. Vähe puudus, et kaane vahelt oleksid hakanud välja voolama leegitsevad supijoad – siis oleks pilt olnud veelgi täiuslikum.

„Hoi minu varju!“ käratasin Piretile, kui see üritas jällegi surmapõlgavalt esiliinile tormata. Kohe järgnes ka tulistamis-seeria potilt, ikka eelmisest ägedam. Et tal seda aurumaterjali ka nii palju jätkus! Muidugi, eks ma olin ju kena koguse vett hernestele peale valanud, et ikka suppi rohkem saaks.

Paari katsetuse järel oli selge, et niiviisi vaprustest pulbit-sedes püstipäi me seda kindlust ei valluta. Laskusin nelja-käpakile. Piret järgnes mu eeskujule. See oli tõesti õige tegutsemisviis, sest nüüd sisisesid poti tulistatud aurujoad meie kehast kõrgemalt mööda. Aga vaatepilt oli rohkem kui koomiline. Önn, et kedagi pildistamas polnud. Ehkki hiljem kahetsesin, et oleksin võinud lasta Piretil vähemalt moblaga ühe klõpsida. Aga sel hetkel oli meil sõna otseses mõttes vesi ahjus ja peas keerles ainus mõte: armas jumal tee nii, et me jõuaksime gaasileegi selle neetud tulemäe alt enne ära kustutada, kui käib maailmakärakas ja kõik – mina ja mu õeraas kaasa arvatud – vastu taevast lendame.

TALVIKE — TALVE NIMEKAIM

Talv — kõige värvi- ja helide-
vaesem aastaaeg — võimaldab

looduses silma paista ka loomariigi tagasihoidlikumatel liikidel. Ka talvikesel, kellele isegi nimi on pandud selle aastaaja järgi. Ei teagi, kuidas sel linnukesel eestlastelt on õnnestunud nii kaunis ja tabav nimi saada. Enamjaos keeltest kutsutakse teda hoopis kollaseks tsiitsitajaks: inglased on ta *Yellow Hammer*, ladina keeles *Emberiza Citrinella*, Soomes *keltasirkku*, sakslased kutsuvad teda kuldtsiitsitajaks (*Goldammer*). Vene keeles on nimetus tuletatud tõenäoliselt talvikese ühe lemmiktoidu, kaera järgi – *ovsjanka*. Eestikeelne nimi on aga nii hästi õnnestunud, et seda on talvikeselt laenatud Jõgeva Sordiareture Instituudis aretatud raiheinasordile, nii Eestis kui Soomes toodetavatele ühekorruselistele palkmajadele, Tallinnas tegutsevale raamatukauplusele ja usaldusühingule jne. Tartumaal Kambja vallas asub Talvikese küla ning isegi tütarlapse nimena on Talvike kasutusel.

Kuid talvikesel pole üksnes nimi kaunis. Ega välimuski laita ole. Ta näeb välja nagu kollane varblane, sest on sellega ühte mõõtu ja talviti sageli ka varblastega seltsiv. Selg on tal küll pruunriibuline, aga alapool ja pea on kollased, pärani-puala kaneelikarva, saba suhteliselt pikk. Esikaunitaride hulka just ei kuulu, aga häbeneneda pole ka midagi. Kui talvike oma käitumiselt ja häälematerjalilt nii tagasihoidlik poleks, võiks ta oma arvukuse juures (sada kuni kakssada tuhat pesitsevat paari) üks märgatavamaid linnuliike olla. Silma hakkab ta inimesele siiski eelkõige talvel ja kõrva varakevad. Olgugi, et osa talvikesi

meilt talveks Lõuna-Euroopasse, Vahemere kanti suundub, tuleb põhja poolt lisa ning arvukus püsib ikkagi suhteliselt stabiilsena. Lõuna poole lennata on ju ahvatlev, aga paraku varitsevad Vahemeremaades omad ohud. Tsiitsitajad, keda koos talvikesega on ühtekokku 38 liiki, neist Euroopas 21, kuuluvad sealkandis siiani toidukultuuris delikatesside hulka nii nagu paljud teisedki laululinnud. Oht taldrikule sattuda on liiga reaalne, kindlam on siiski Eestimaa talves toidupoolist otsida ja eelkõige leiab seda ikka sealt, kus inimene toimetamas. Jahimehed viivad ju toidu suisa metsa kätte. Olgugi et loomade jaoks, saavad talvikesed viljajätmetest kaua aega korralikke kõhutäisi. Ja küla vahelt ja viljapõldudelt ja toidumajakeste alt leiab ikka mahapudenenuid terakesi. Elu pole küll enam see mis vanasti, küla vahel ei sõida hobuseid, kelle pabulatest oli tore seedimata kaerateri koukida. See-eest on laiema ulatuse saavutanud talvelindude toitmine koduaedades ja üks talvikeselgi tuleks ajaga kaasas käia, muidu ellu ei jää.

Kui päike hakkab kõrgemalt käima – mõnikord juba veebruari lõpus, märtsis aga kindlasti – laseb talvike laulu lahti. Kui ta teeks seda aprillis-mais, oleks raske mõjule pääseda, siis kaob see suurte laulumeeste koori ära. Aga varakevadelisel ajal panevad inimesed talvikese laulu tähele, vaatamata selle ülimalle lihtsakoelisusele. Lihtsuses mõnikord võlu peitubki. Talvikese laul on üks enim inimkeelde tõlgitud linnulaule vaatamata sellele, et näiteks inglase Turnbull on öelnud selle viisi kohta kainelt ja kriitiliselt: „See on ühe noodi laisk kordamine, mis lõpeb haigutava noodiga.“ Vaatamata tolle arvamuse tõelähedusele, on erinevad rahvad talvikese

Kui päike hakkab kõrgemalt käima — mõnikord juba veebruari lõpus, märtsis aga kindlasti — laseb talvike laulu lahti.

laulust ikka osanud mingit asjalikku sõnumit välja lugeda. Eestlaste arvates tegutseb talvike siinmail Läti turismiarendajana, lauldes: „See-see-see-see tee viib Rii-ga“ ehk „Siit-siit-siit-siit-siit saab Rii-ga“. Oleks lätlased seda teadnud, võinuksid nad ju linavästriku asemel talvikesega oma rahvuslinnuks valida, aga nende teada ärgitab talvike hoopiski piima jooma: „dzer-dzer-dzer-dzer pie-nüü“ (joo-joo-joo-joo pii-ma). Venelaste arvates manitseb talvike heinalisi: „Seno nesi da ne trja-siit“, sakslaste tõlkes avaldab armastust: „Wie-wie hab ich dich liii-eeeb“ (kuidas-kuidas ma sind armastan), inglaste teada pakub talvike leiba ilma juustuta: „A little bit of bread and no cheese“. Kõige lihtsama tõlke talvikesega laulule on välja mõelnud taanlased. Nende versioonis kordab lind numbreid ühest seitsmeni: „En to tre fir fem seks syyyyy“. Ludvig van Beethovenit mõjutas talvikesega geniaalselt lihtne lauluke määral, mis võimaldas sellest tuletada nii „Saatusesümfoonia“

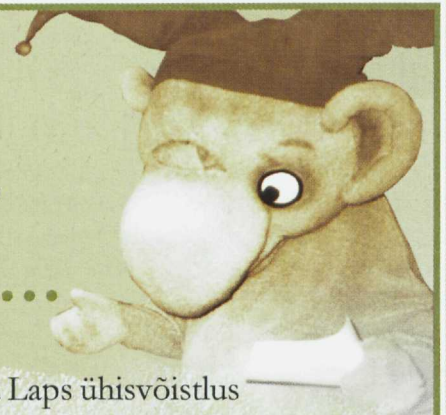
koputava saatusemotiivi kui „Pastoraalsümfoonia“ teise osa („Stseen oja ääres“).

Kõigest sellest eelkirjutatust on talvikesel endal muidugi ükskõik. Tema laulab ikkagi selleks, et oma pesitsusterritooriumi tähistada ja kaasat ligi meelitada. Kui paariline leitud, ehitab see jämedatest kõrtest

ilusa tiheda kausikujulise pesa varjulisse kohta maapinnale või tihedale noorele kuusele, vooderdab seest jöhvidega ning muneb sinna kolm kuni viis muna. Paari nädala pärast kooruvad pojad ning veel paari nädala möödudes on need juba piisavalt suured, et iseseisvat elu alustada. Kõik see kordub talvikesepaaril veel teistki korda ning alles augustis võivad linnud taas enda peale mõelda, olles kaks pesakonda noori ellu saatnud. Ja nii aastast aastasse, kuniks elupäevi antud. Rõngastusandmetel on teadaolev pikim eluiga talvikesel 11 aastat ja 11 kuud. Et nii pikka iga saavutada, on kõigepealt käimasolev talv tarvis üle elada. See õnnestub talvikesel paremini, kui poetame neile viljateri või päevaliliseemneid maha, sest just maapinnalt on need päikesekarva tsiitsitajad harjunud toituma.

Peep Veedla
Autori foto

MA LOEN, SA LOED, TA LOEB, MEIE LOEME...

Raamatusõbrad, silmad siia!

Algab Suure Laste Raamatuklubi ja ajakirja Hea Laps ühisevõistlus

KÕIGILE KOOLILASTELE vanuses 8 – 15 aastat!

Võistlusele ootame jutte ja luuletusi teemadel

“Minu lemmikraamat” ja “Raamatukangelane,
kellele tahaksin sarnaneda”.

Võistlustööd palume saata enne 20. veebruari 2009

Hea Lapse toimetusse aadressil:

Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146 või meilitsi

Leelo@healaps.ee.

Parimad tööd avaldame!

Parimad autorid saavad auhinnad

Suurelt Laste Raamatuklubilt!

Pastakad, pliiatsid ja arvutihiired pihku!

suomi

Sõbralikku uut aastat!

Kristi Raasmaa

HEA LAPS

HEA LAPS

Foto: Bulls Press

Kui ma oleksin...

Kui ma saaksin olla keegi teine, siis ma oleksin kummita vaim, kes saab igas peres nähtamatu olla. Ei, ma ei tahaks kedagi hirmutada, üldse mitte, vaid hoopis vastupidi – sooviksin aidata. Jah, aidata.

Kõige rohkem tahaksin seda olla oma peres. Saaksin jälgida oma venda ja õde, millega nad tegelevad koolis või sõpradega koos olles, ilma et nad mind märkaks, sosistada neile kõrva midagi, mida keegi teine peale nende ei kuuleks. Ütleksin seda, mis neid ees ootab, või seda, kes ja mida nende vastu plaanivad. Lisaks võiksin mängida oma väikese kassiga, kes peab vahepeal üksi kodus ringi jooksma ja aega parajaks tegema, kui kõigil teistel on tegemist. Saaksin teha kõike, mida õigeks peaksin.

Võib-olla ma ei oleks ainult oma pere lähedal. Muidugi ma ei ütleks ära võimalusest jälgida oma sõpru väljaspool nende kodu, aga päris nende eraellu ma siiski ei sekkuks. Miski peaks ju ikka privaatseks ka jääma.

Ja kui mul oleks võimalik, siis ma tahaksin olla mitmes kohas korraga, mida tavainimene ei suuda, kuid tahaks suuta.

Kuid kui mul oleks ajaliselt antud mingi kindel aeg, näiteks pool aastat, olla keegi, kes ma tahan olla, siis tasuks paljusid variante proovida. Ma ei oleks kohe kindlasti ainult nähtamatu. Sooviksin teisenä olla sel juhul lind. Räägitakse, et paljud soovivad lennata. Mina ei tahaks ainult lennata, vaid ma saaksin siis ju kogu maailma näha ülaltpoolt, kui ma siis jaksaksin nii palju õhus olla.

Kolmandana tahaksin olla Internet, sest just siis saaksin näha kõike Internetis toimuvat. Saaksin igale poole sisse häkkida ja näha, mis maailmas toimub. Näeksin kõike kasulikku ja mittekasulikku. Ma näeksin, kust igas eas lapsed kõiki rumalusi ja muid halbu asju õpivad. Siis saaksin kohe halbu kombeid õpetavatele netilehekülgedele blokeeringuid panna ja siis võib-olla isegi areneksid lapsed normaalselt ilma halbu sõnu kasutamata ja kasulikke töid tehes või üldse hästi elades ja ühiskonnale kasulik olles.

Tegelikult me saaksime olla kõike seda, kuid mitte päriselus. Aga miski pole võimatu ning me ei tea ega ei oska kunagi kõike ette aimata. Võib-olla on kuskil keegi, kes seda suudab.

Kristi Tilemann Ristiku Põhikoolist

Kui ma oleksin...

Kui ma oleksin üks pisikene tähekene taevas, siis ma arvan, et kõik oleksid õnnelikud. Minagi oleksin õnnelik, sest siis ma saaksin näha kõiki oma kõige kallimaid inimesi, keda ma saan näha ka inimesena, aga siis, kui ma oleksin tähekene taevas, siis keegi ei vaataks minu poole ja mul oleks hea olla.

No mõelge vaid, kui ma oleksin üks täht, näiteks sabaga ehk langev täht. Kui ma see oleksin, siis saaksite igal ööl, kui on selge taevas, minult midagi soovida ja ma täidaksin selle soovi. Tegelikult oleneb see soovist ja inimesest, kes seda sooviks.

Vahel ma tahaksin olla täht, et saaksin unustada inimesi, kes on mulle haiget teinud.

Vahel olen ma mõelnud, et kui ma oleksingi tähekene, siis võiks olla nii, et kui ma tahaksin kellelegi midagi öelda, mida olen pikka aega tahtnud teha, aga pole võimalust, siis võiksin ma muutuda vahepeal inimeseks ja siis tagasi täheks. See oleks tegelikult päris lahe ju.

Samas oleks täht olla ka halb, sest siis ei saaks teha paljusid asju, mida saab teha siis, kui oled inimesel! Ei saa näiteks muusikat kuulata, õppida, käia, joosta, hüpata ja paljude kallite inimestega silmast silma rääkida. Saad ainult lennata ja vaadata neid, kes sinust maha on jäänud!

Mina sellest ei hooliks, sest mina tahaksin ikkagi täheks muutuda, kuigi samas ma tean, et see pole võimalik. Aga kes ütles, et unistada ei või? Mitte keegi! Nii et ma unistangi sellest, et saaksin muutuda täheks!

Linda Hermann Ristiku Põhikoolist

Tuulutustiir ja targa taldririk

Kes jaksab kõige paremini? Eks ikka see, kel liikumist küllaga, toit mitmekesine ja uneaeg piisav. Eriti toob jaksamist juurde liikumine looduse keskel. Kes on juba terve tunni ühe koha peal istunud, peaks endale ise tuule alla tegema – tõusma püsti, kassi kombel end välja sirutama ja välja värsket õhu kätte ennast tuulutama minema. Sõbragi võiks kaasa kutsuda, sest koos on veelgi parem!

Mis tähendab – tuulutama? Tuul, teadagi, on liikumaläinud õhk. Kes ennast aktiivselt liigutab, tuulutab sellega oma sisemust, paneb õhu kehas hoogsalt edasi liikuma ja üksnes sel kombel – tänu liikumisele – pääsevad toitained rakkudele ligi. Ka ajurakkudele. Eriti aju tahab tuulutamist, et püsida heas töökorras, olla

vaimukas, terane, tark. Kui tubases õhus juba liiga pikalt istunud, tuleb kindlasti minna välja, värsket välisõhu kätte – tuulduma ja tuulutama, et ennast värskendada, puhata, õhutada, meelt lahutada.

Kui pikk siis see liiga pikk istumine on? Ja milline on paras ports liikumist? Soome liikumisteadlased on neile küsimustele vastuseks välja töötanud järgmised soovitusused.

Füüsilise aktiivsuse põhisoovitus kooliealistele:

Kõigil 7-18-aastastel on tarvis liikuda iga päev vähemalt 1-2 tundi, mitmekesiselt ja vanusega kokkusobivalt.

Üle 2 tunni kestvaid istumisi tuleks vältida.

Ekraani taga istunud aja ülempiir – kokku kõige rohkem 2 tundi päevas!

„Füüsilise aktiivsuse soovitus kooliõpilastele 7-18-aastastele“. Nuori Suomi, 2008, www.nuorisuomi.fi

Kuivõrd nüüdisajal on istuma meelitatavaid ekraane tohutult palju – arvutid, kino, TV, ekraanimängud, ka mobiiltelefon jms – , võib tulla üllatusena, kui kähku võivad need 2 tundi täis saada istunud.

Rohkem kui 2 tundi on aga liig mis liig!

Uuri ja arvuta kokku, kui palju Sinul kulub aega ekraanitaguseks istumiseks. Tasuks mõelda, millest sünnib suurem hea – kas telefoni teel või silmast silma suhtlemisest. Mõne pika telefonijutu asemel

tasuks sammud hoopis sõbra juurde seada?

Liikuda ei saa ette ega tagavaraks. Üksnes mõnel päeval nädalas ja korraga hästi palju ei täida ära igapäevast õhutamisevajadust ja tegelikult looduse poolt meile ette antud normi.

Aluseks on põhimõte: **iga päev vähemalt 2 tundi liikumist, igapäev!**

Liikumise hulka käib iga vähemalt 10 minutit kestev tarmukas tegevus, mis lihased tööle paneb – kärmas käimine ja õuemängud, hüppenööri- või keksukastihüpped, pallimängud, jalgrattasõit, ujumine, suusatamine, uisutamine, kelgutamine, lumesumpamine, loodusretked, jooksmine, õue- ja aiatööd, nt lume kühveldamine, maa kaevamine, puude saagimine, kandmine, ronimine jpm.

Hea tuulutustiir on jalgsi või jalgrattaga kooliskäimine. Kõige käepärasem võimalus on tiirutada-tuulutada oma koduümbruse looduses. Talvisest loodusest leiab mõndagi. Lumi on puudpõõsad valgesse rüütanud. Silm leiab põnevaid lumefiguure, kõrv püüab siinmail talvituvate lindude häält. Mine võta aga kinni, kas see oli sinitihane või rasvatihane või hoopis keegi kolmas? Keda lindudest üldse saab talvises looduses kohata?

Kuidas on lood liikumisega Sinul? Püüa välja arvutada, kui palju ja millist liiki liikumist Sul päeva jooksul kokku tuleb? Milliseid tuulutustiire oled ette võtnud? Missuguseid vahvaid elamusi ja rõõmsaid leide neilt saanud?

Lahkel käel saad teistelegi jagada omi häid ideid ja kogemusi, kui **saadad neid joonistuste ja kirjutustena Hea Lapse aadressil hiljemalt 10. veebruariks 2009.**

Targa taldririk ehk „Kaerahelbepuder heas seltskonnas“ – idee, kuidas mitme puuvilja abil saab nii palju maitstust anda (näiteks õuna-, banaani-, greibi- ja mandariinitükikestega), et suhkrut pole üldse vaja kasutada. Proovi ise järele!

Eesti oma kangelaskoerad

Cora

Geisha

Jago

Detsembrikuu koerte jõulushow' l autasustas Eesti Kennelliit 2008. aasta Eesti kangelaskoeri. Kangelaskoera tiitlit on Eesti vapratele koertele jagatud juba kolm aastat. Tore on siinkohal see, et kangelaskoera tiitlile võivad kandideerida kõik koerad, toakoerast teenistusköerani, kes on aasta jooksul korda saatnud ühe või mitu kangelastegu.

Aga alustame algusest ja saame ükshaaval kõigi Eesti kangelaskoertega tuttavaks. Aastal 2003 valiti esimeseks Eesti kangelaskoeraks belgia lambakoer Cora. Tema kasvataja, konstaabel Madis, ei ole kiidusõnadega kitsi. Cora on ametilt politseikoer ja oma tööd on ta teinud väga hästi. Aastal 2003 aitas Cora üles leida metsa eksinud poisi. Veel pidas ta kinni autovargad ja tegi kahjutuks põgeneva kurjategija. Tänapäevaks on Cora juba üheksa aastane ja politseikoerana valmis uuteks väljakutseteks. Cora kutsikatest on sirgunud samuti tublid politseikoerad.

2004. aasta kangelaskoerte tiitlikandjad kahjuks ise autasustamisele ei jõudnud. Paraku kaasneb iga kangelasteoga risk, kus päästja ise end enam päästa ei suuda. Selliseks vapraks koeraks osutus Pluto, kes haukumisega jõudis äratada perehva, enne kui leegid haarasid enda alla terve maja. Koerake ise jäi laevaringu tõttu põlevasse majja lõksu ja hukkus.

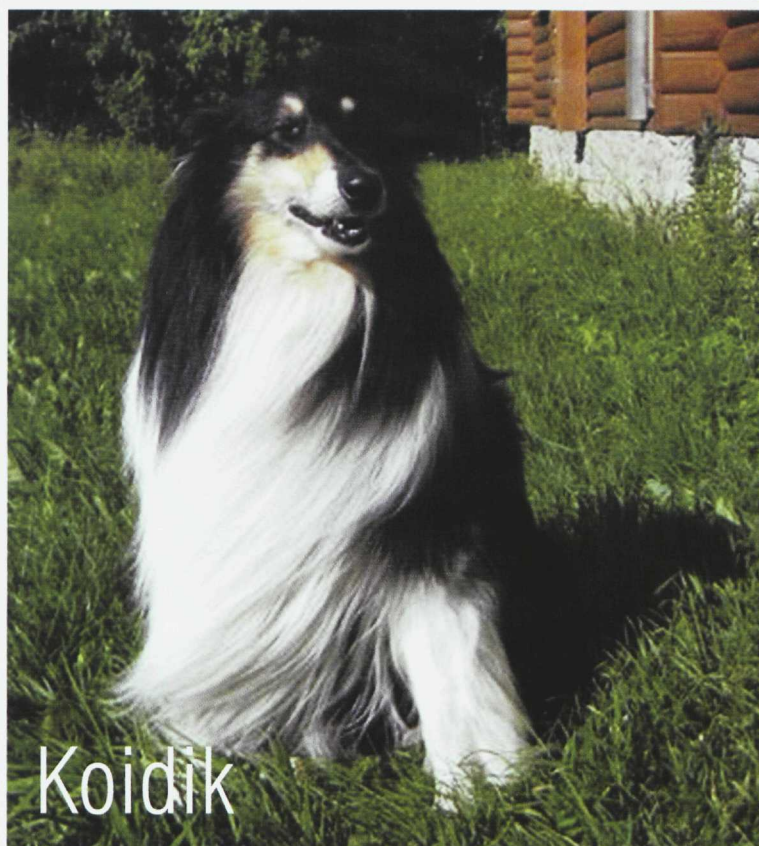
Teine 2004. aasta tiitlikandja, saksa lambakoer Vaiche Brayn, hukkus koos oma kasvataja Juliaga Tallinnas toimunud pommiplahvatuses. Politseinik Julia ja politseikoer Brayn tegid edukat koostööd kurjategijate jälitamisel. Omavahel kutsusid korraldajad Brayni komissar Rexiks, sest ta saavutas kurjategijate tabamisel järjest paremaid tulemusi.

2007. aasta kangelaskoera tiitlid anti mustale labradori retriiverile Ricochetile ja pikakarvalisele collie'le Koidikule.

Kolmeaastasel päästekoer Ricochetil õnnestus koos omaniku, Tartu päästekomando rühmapealiku Siimuga, metsast üles leida alla kukkunud väikelelenuki vigastatud meeskonnaliikmed. Tänapäevaks on Rico tervislikel põhjustel vahetatnud päästekoera ameti teraapiakoera töö vastu.

Julia ja
Brayn

Koidik

Viieaastane pikakarvaline collie **Koidik** läks koos oma perenaiega Järvamaa metsa hommikusele jalutuskäigule. Hommikusest jalutuskäigust möödus neli päeva, enne kui metsa eksinud taas kodutee üles leidsid. Koidik ei jätnud oma eakat perenaist hetkekski üksi. Üksinda poleks vanamemm sügiskülmade käes vastu pidanud.

Möödunud, 2008 aasta värsketeks tiitlikandjateks kuulutati **Berni Alpi karjakoer Jago, kesk-aasia lambakoer Geisha, koerad Bibi ja Täpi.**

Karjakoer Jago suutis ära hoida tõsiste tagajärgedega õnnetuse. Muidu rahulik Jago hakkas vastu välisust hüppama ja närviliselt haukuma, sest tema teadis midagi, millest pererahval veel aimu polnud. Kui pererahvas välisukse avas, siis nägid nad, et majaseina ääres seisev tuhakast on leekides.

Bibi andis perenaisele teada vingumürgitusest.

Täpi suutis kiiresti reageerida, kui tema peremehel hakkas halb. Täpi kutsus perenaise appi ja tänu kiirele tegutsemisele päästeti peremehe elu.

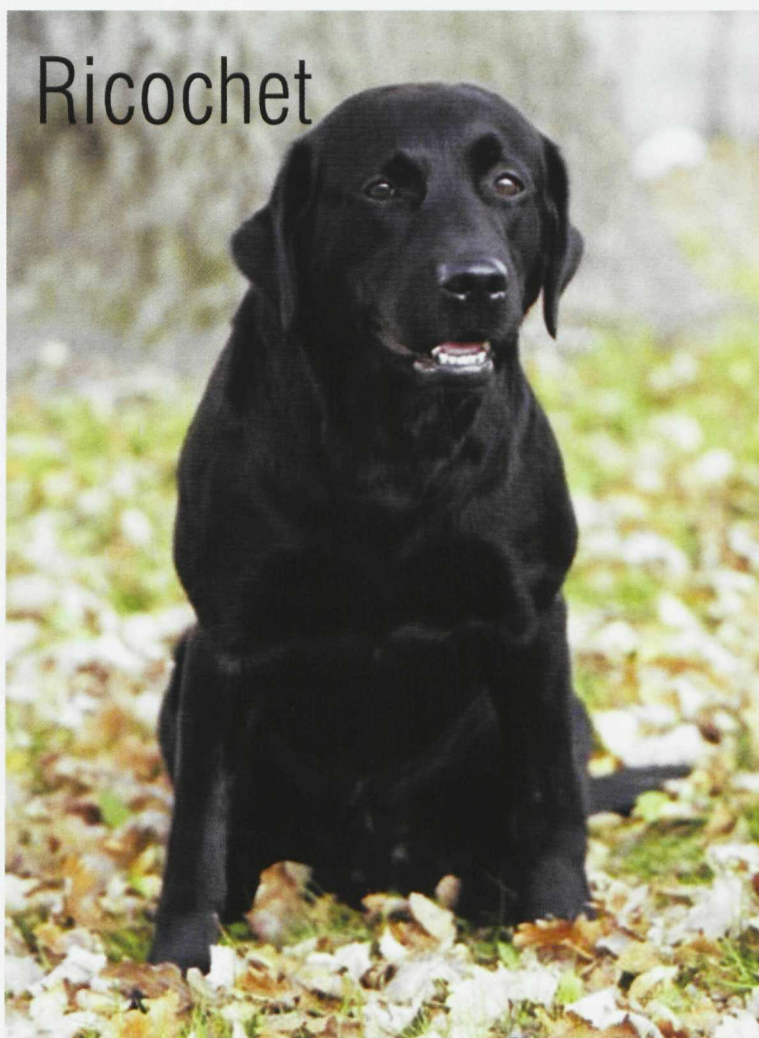
Noor, vaid ühe aastane kesk-aasia lambakoer **Geisha** suutis küll hoiatada oma pererahvast puhkenud tulekahjust, kuid jäi ise leekidesse.

Ees on tervelt 12 kuud, kus võivad sündida uued kangelas- teod ja kangelaskoerad.

Ehk õnnestub sinul, Hea Lapse lugeja, sel aastal märgata mõne neljajalgse karvase sõbra vaprust ja sellest Eesti Kennelliidule teada anda?

Täname kõiki kangelaskoerte omanikke ja Maris Siilmanni Eesti Kennelliidust!

Kristina Kruise-Tezak

Ricochet

Talvist meiterdamist

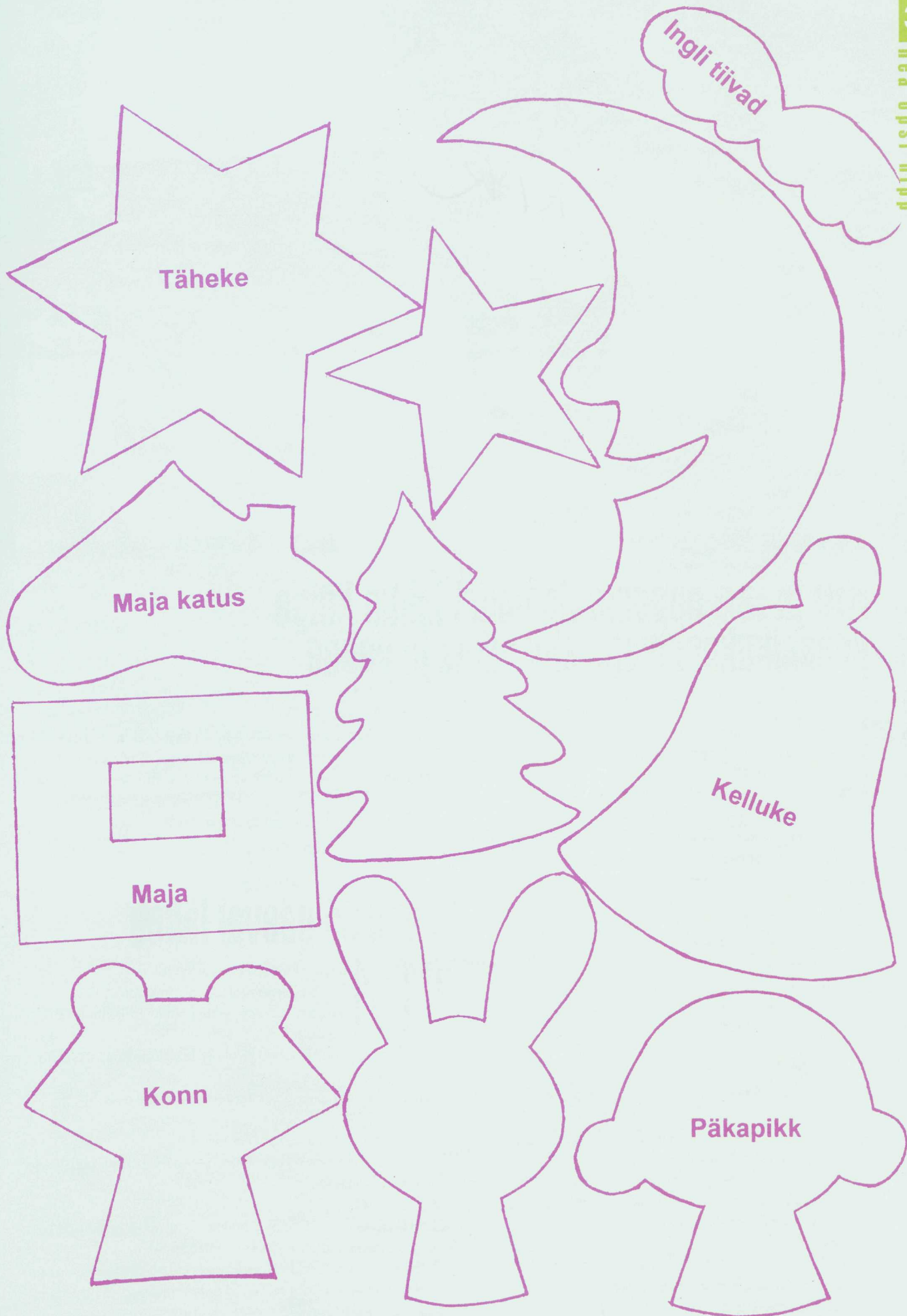
Pimedatel talveõhtudel on tore midagi meisterdada. Nii näiteks võiksid valmistada tillukesi armsaid nukukesi või muid väikesi dekoratiivseid esemeid. Neid on kena kinkida, kusagile kinnitada või riputada. Nendega saad ka mitmeid riideesemeid kaunistada.

Materjalidena soovitan sul kasutada mittehargnevaid riideid. Sobivamad on ikka viltriie ja fliis. Kuu ja tähed võiksid olla ka näiteks särav-sätendavad.

Kõigi nende tööde valmistamiseks lõika välja kaks ühesugust detaili ja õmble need omavahel kokku nõõpaugupistega. Enne lõplikku kokkuõmblemist täida nad pulgakese abil mahulise vatiiniga, kuid mitte väga tihedalt.

Nukkude valmistamisel kasuta minu põhilõiget, kuid ingli keha lõika alt veidi laiem. Siis on see nagu kleit. Päkapiku pea lõika välja koos kõrvadega. Nägu ja käed valmista roosakat-kreemikat värvi viltriidest. Silmad võid teha litritest või pärlitest või tikkida. Nii väikestele nukukudele soovitan ka suu tikkida. Minu nukukude eeskujul meisterda teisigi loomi ja proovi teha erineva näoilmelega lõbusaid päkapikke. Fantaseeri ja katseta!

Ilusaid talveõhtuid sulle!

Peeter Sauter

Kui ja ise uppusid Jamburi jõkke kõige präänikukoormaga ehk rikas ja vaene

Pildi tegi Kirke

ss, aga kui me oleksime ise rikkad?"

"Siis paneks korstna otsa kullast kuke."

"Kodu oleks kirik."

"Jaa."

"Ja veel?"

"Maksaks makse ja annetaks heategevuseks ja käiks kallite arstide juurest ja sööks kallist arstirohtu ja kardaks vargaid, röövleid ja surma. Ja hambaarsti."

"Sa ei tahagi rikas olla?"

"Tahan ikka."

"Iss, aga kui oleksime vaesed?"

"Rikkad ongi vaesed. Nad kõik tunnevad nii."

"Aga vaesed? Ei tunne, et on rikkad?"

"Mõni ehk tunneb. Mõni üksik."

"Kuidas nad oskavad?"

"Vaat ei tea. Ja võibolla valetavad."

"Proovime?"

"Vargaks ja röövliks on lihtsam hakata, seda sa oled tahtnud. Ma ostan meile mõõgad, mantlid ja püstolid ja hakkame öösiti siin Mere tee ristil röövlitööl käima."

"Siin ei ela ju rikkaid, keda röövida."

"Tõepoolest, me võime seal oodata ja oodata ja kedagi ei tule, keda röövida. Hakka või nutma."

"Aga. Kas vaesed ei karda midagi?"

"Kardavad."

"Mida?"

"Vargaid, röövleid ja surma. Ja hambaarsti."

"Siis pole ju palju vahet."

"Ega ole. Aga ma tahaks sulle veel midagi öelda... kes on rikas, pahvib sigaretti magust, kes on vaene, tõmbab pinutagust, aga mulle siiski ükstaskõik on see, ei mu rõõmsat südant miski kurvaks tee."

"Ükspäev olid küll nats kurva näoga, issi."

"Juhtub."

"Ja nutsid ka, issi."

Kuhu öö päeval läheb

"Ma tean, kuhu öö päeval läheb!"

"Võibolla saab tal töö läbi ja ta läheb koju magama ja magab kuni öhtuni ja siis läheb jälle öötööle."

"Ei, issi, sina ei tea. Ta läheb liivakasti ja peidab ennast ära. Ta mängib peitust."

"Aga sina leiad ta üles. Sa ju tead, et ta on liivakastis."

"Muidugi."

"Ja kuhu ta siis läheb, kui on üles leitud?"

"Sinu kaissu ja magate kuni öhtuni, kui sa mulle lasteaeda järele tuled. Siis lähete tööle."

"Aga emme?"

"Ööl ei ole emmet, ta ise ongi emme. Ja tal on väikesed ööd ka."

"Kas nemad kirjutatakse väikeste tähtedega?"

"Tähed ainult paistavad väikesed, sest nad on kaugel. Kuidas sa mitte midagi ei tea. Lase mul nüüd magama jääda, muidu ma ei saagi kolme aastaseks."

Kingitus tantsutähele

Mina kingiksin oma lemmik-
tantsijatele maja ja auto.

**Margit Basmanova Väike-Maarja
Gümnaasiumi I b klassist**

Minule meeldib Veiko Ratas. Ta on
tore mees. Oskab hästi tantsida. Ta
on mitmekordne Eesti meister.
Mina kingiksin talle suure sõiduauto.
Automarki ma ei tea, aga kui tal
oleks hea masin, saaks ta igale
poole sõita esinema.
Siis ta sõidaks ehk meiegi kooli ja
õpetaks meid nii hästi tantsima.
Mina tahaks küll nii hästi osata
tantsida, kui Veiko.

Robin Kalda Laeva Põhikooli I klassist

Mina kingin enda lemmiktantsijale
kingituseks kõrvarõngad. Arvan, et
need sobivad mõne tema kleidiga.

Anete Mootse Pärnumaalt

Mulle meeldib Lauri Pedaja. Ta on nii lahe ja oskab nalja ka teha. Ta on hästi
painduv ja tantsib väga hästi. Mina tahaksin talle palju asju kinkida. Kõigepealt
kingiksin talle helkuri. Sellise suure, et kui auto sõidab, siis Lauri hakkab helendama.
Kindlasti oleks tal vaja häid tantsukingi, et ta saaks palju tantsida.
Veel kingiks ma talle mänguorava. Kui sellele vajutad, hakkab ta hüplema ja oraval
oleksid säravad silmad.

Ma tahaks Laurile kinkida kaelakee, mis oleks tal kogu aeg kaasas ja tooks õnne.
Laurile meeldiks ka kindlasti uhke auto, tõukeratas, krossikas, trikiras, rula, arvuti
ja ATV, millega saaks põllul mudarallit teha. Lauri võiks meie kooli ka tulla esinema.

Kirke Kuiv Laeva Põhikooli I klassist

Tegin plastiliinist kingituse, mille ma
kingiksin Tantsutähele. Tema nimi
on libat. Kui Tantsutähel on libat
taskus, siis ta ei väsi mitte kunagi
ära. libatiga saab ka trenni lennata,
kui ütled võlusõnad: "Tossam,
Possam!"

Pipi-Lotta Kulla Laevast

Mina kingiksin Maarja-Liisile ja Veikole
nende pildi, sest nad on nii ilusad ja
tantsivad hästi. Nad on minu lemmik-
paar ja loodan, et nad võivad
võistluse!

Keneli Pohlak Väike-Maarja Gümnaasiumi I b klassist

Minule meeldib Lauri Pedaja. Ta tantsib
hästi ja teeb nalja. Ma ei tahtnud, et ta
välja langeb.

Päkapikud võiksid talle tuua palju
komme ja 5 miljonit. Siis ta saaks sõita
reisile ja ülejäänud raha eest võiks ta
teha päris oma juuksurisalongi.

Nele Rammi Laeva Põhikooli I klassist

Väike, aga ilus

A eadel lastel on teadagi sõpru palju, aga miljonäre on nende hulgas vähe. See aga ei tähenda, et peod jääksid pidamata ja kingitused tegemata!

Leidlike päralt on tulevik! Meie seekordseks ülesandeks on välja nuputada **kingitus, millega võiks**

rõõmustada oma vana head sõpra Barbie't!

Varakevadel, nagu teate, tähistab Barbie oma suurt juubelit ja kingi-ideed on teretulnud!

Ootame teie joonistusi ja kirjutisi toimetusse enne 5. veebruari!

Parimatele kingileiutajatele auhinnad Barbie' maaletoojalt Rimonnelt!

Maaletooja: **RIMONNE**

Barbie™

r a h n u

reet
mä
ngel-
ju
use

tere, pole sind ammu näinud!

nii ilus kana!

saad sa selle kana
ahju panna?

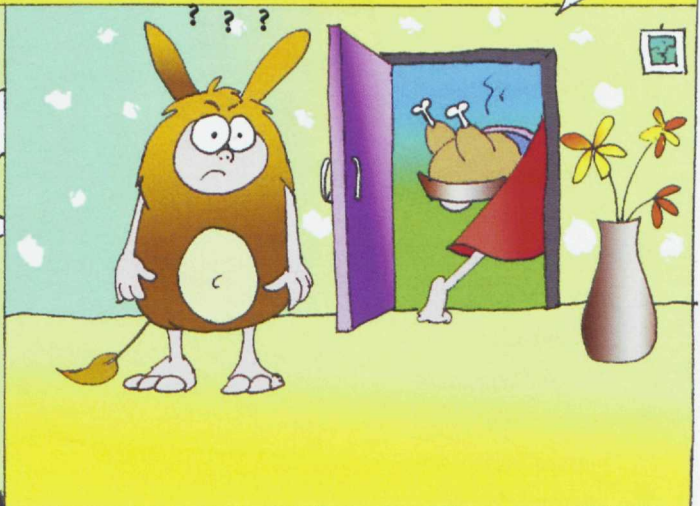
hästi lõhnab.....

muidugi!

tundub, et kana on valmis, pean
minema, mul on kiire juba,
külalised ootavad...saad mingi
taldriku ka anda?

tsau siis!

Paetistlikke sõnaseletusi

- ☛ **Kahelapseema** – lapsevanem, kelle laps kahtedele õpib.
- ☛ **Äremängija** – pallur, keda mänguväljakule ei lasta.
- ☛ **Pesupäev** – päev, millal pesuväel ringi käiakse.
- ☛ **Tolmurull** – vahend tolmu rullimiseks.
- ☛ **Kohvipaus** – hetk, millal kohvi ei jooda.
- ☛ **Rikkur** – inimene, kes pidevalt midagi ära rikub.
- ☛ **Saiakang** – kõvaks läinud sai. Võtmeisik – aidamees.
- ☛ **Tuhkur** – inimene, kes ei jaga tuhkagi.
- ☛ **Rassist** – inimene, kes pidevalt rassib.
- ☛ **Jalavarjud** – abivahend inetute jalgade varjamiseks.
- ☛ **Õhuloss** – vaese inimese villa.
- ☛ **Klapptool** – iste, mis istmikuga hästi klapib.
- ☛ **Tunnitööline** – inimene, kes töötab päevas ainult ühe tunni
- ☛ **Kroonlühter** – ühekroonine valgusti.
- ☛ **Naljatilg** – väike nali.
- ☛ **Radioaktiivne** – aktiivne raadiokuulaja.
- ☛ **Pödrapull** – soomlase nali.
- ☛ **Kõrvakiil** – kõrvas pesitsev putukas.
- ☛ **Heidik** – heitealadega tegelev sportlane.
- ☛ **Vabamürlane** – töötu müürsepp.

Uudissõnu

- ☛ Ravimudamaadlus
- ☛ Searasvatihane
- ☛ Näokreemitort
- ☛ Juuksekarvamüts
- ☛ Ketikoerapolka
- ☛ Röntgenifilmimuusika
- ☛ Õhulossipreili
- ☛ Hinnapommivariend
- ☛ Jänesemokalaat

Paetistme leiutas Jüri Paet

Algus lk 17

Reet Made

Aurupott

Igatahes, nagu ütlesin, oli kogu lugu koomiline ja samas õndselt traagiline. (Äkki see ongi too keerulise nimega *tragikomöödia*?) Nojah, roomasime hinge kinni pidades gaasipliidini. Piret toetas mind

moraalselt ja siis ma küünitasin poolkobades põleti nupuni ning keerasin selle kinni! Hurraa-aa! Tehtud!

Heitsin ühesilmse võiduka pilgu Piretile. Ilmselt ta naeris vabanenult, ehkki nõuderäti varjust polnud seda näha. Kössitasime pliidi kõrval maas ja ootasime supipoti rahunemist. Ega ta seda paugupealt teinudki. Raudse eluka sisemus mulises ja kõhises veel mõni aeg ning ja tekliventii viskas pettunult paar pauku aurupahvakuid. Kuid need polnud enam nii kurjakuulutavad ja näitasid väsimuse märke kuni kostis viimane hädine süs-ss... ja kogu moos. Kuuma auru turtsuva draakoni jõud oli otsas. Tunsin ennast tõelise muinasjutukangelasena, kes oli surmanud mitmepealise koletise ja päästnud printsessi elu. Olgu tolle nimi kas või ainult Piret.

Kui aknad jälle kinni ja kodus valitses turvaline meeleolu ning aurupott kössitas taltunult pliidiserval, julgesime minna seda põrguanumat avama. Klambriid tulid klõpsuga lahti ja kaas lubas ennast rahulikult ära tõsta.

„Noh, kuidas on? Kas supp on valmis?“ oli uudishimust nõretav printsess Piret nina õieli platsis.

„On-on. Enamgi veel. Tahtsime suppi, aga saime pudru.“

„Aga liha, on see pehme?“ Piret torkas kahvli kannatamatult singitükki. Suurest kamakast oli saanud mitu väiksemat. „Ossa, kui hea! Tõeliselt pehme ja mahlane. Proovi ka.“

Proovisin, plika jutt pidas vett. Proovisin ka paksu rohelist massi. „Mmm... Nämmi.“

Kuna me pärast koolist tulekut polnud jõudnud süüa, tekkis oht, et suures maitsmistuhinas paneme hernepudrule täieliku tou ja õhutulavale ei jätku midagi. Sellepärast tuli degusteerimine halastamatult lõpetada.

Õhtul, kui ema ja isa koju jõudsid, ootas neid üllatus missugune. Piret oli katnud piduliku lava: küünlad ja puha, seda ta oskab. Ja siis serveerisime toidu. Kodune hernepuder keedusingiga – see oli meie firmarooma nimetus. Toitu jätkus igaühe taldrikule küll tagasihoidlikult, sest kurikaval aurupott oli supimaterjali hullusti kahandanud, justkui poole ise nahka pistnud. Kuid ega siis haruldast rooga palju söödagi. Väga kallites restoranides on suurel praetaldrikul just nimelt imetilluke lihatükk, sinna juurde tibake aedvilja ja et taldrik väga tühi ei tunduks, veetakse värviliste kastmetega risti-rästi triipe. Kuna meil oli lihtne kodune söömaaeg, siis võtsime kõhu täiteks väheke võileibu lisaks.

Vanemad olid rõõmsad ja kiitsid meid mis jaksasid. Seda, et olime hernepudru imekiiresti valmistanud vanatädi auru-potiga, me igaks juhuks ei maininud. Pott oli puhtaks küüritud ja kükitas kõögikapi riivil vanal kohal. Ega kõike ei pea ka alati ilmale kuulutama. Mõni asi võib enese teada jääda.

Agaga noh... nüüd tuli jutuks ja ikkagi rääkisid välja

Kristi Roosmaa särab muusikalides

Kristi Roosmaad võis jõulude aegu näha ja kuulda väikese inglina, kes esines koos Olav Ehalaga ka Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Kodumaal esines ta suurel laval esmakordselt: pärast Tartu Ülikooli juristidiplomi saamist siirdus Kristi Ameerikasse muusikalinäitlejaks õppima. Asjatundjate väitel on Kristi Roosmaa esimene eesti laulja, kes on kaks korda esinenud solistina maailmakuulsa New Yorgi kontserdimaja Carnegie Halli laval. Lauljatar oli lahkesti nõus meie küsimustele vastama.

Foto: Diana Unt

■ Missugusest elukutsest unistasid siis, kui olid Hea Lapse lugejate vanune?

Unistada võib ju paljudest asjadest, eks ole? Unistasin ja teadsin alati, et minust saab laulja. Aga lisaks sellele unistasin ka iluuisutajaks olemisest. Kuna ma olen pärit väikesest Pärnust ja talviti ei olnud seal muud teha kui talisporti, siis käisin üksi uisutamas. Uisuväljakul oli üks hästi tore poiss Allan, kes mulle õpetussõnu jagas, kuidas tagurpidi uisutada. Õppisingi ära. Elukutselist iluuisutajat minust ei saanud, aga omal moel olen ma ikka iluuisutaja. Unistada tuleb alati ja suurelt. Kui sa millessegi väga usud, siis see juhtub! Aga sa pead seda väga väga tahtma!

■ Kas olid juba Pärnu koolitüdrukuna muusikaga sina peal? Kas pabistasid ka, kui esinesid?

Jah, esinesin esimest korda viieaastaselt piimakombinaadis. Laulsin kassi laulu, kassi kostüümis. Ei pabista väga. Ma armastan lava, see on justkui mu teine kodu!

■ Kas Ameerikasse õppima minek oli Su elu kõige suurem julgustiikk? Kas alguses oli väga raske võõras keelekeskkonnas õppida ja elada?

Oli küll. Ja alguses oli väga raske. Ma ikka ei saanud üldse aru. Mõnes tunnis, kus tuli silmad kinni harjutusi teha, tegin täiesti teisi asju. Piilusin salaja, et mis teised teevad.... Aga hiljem läks kergemaks – paar aastat tagasi lõpetasin Ameerika Muusikali ja Draama Akadeemia, kus õppisin muusikali laulmist, tantsimist ja näitlemist. Suvel lõpetasin Broadway Tantsukeskuse rahvusvahelise tantsuprogrammi, kus õppisin muusikaliteatri tantsimist. See tähendas palju balleti-, jazz- ja muusikalitantsutunde.

■ Võib arvata, et USAs õppimine on üpris kulukas, kuidas toime tuled?

Kuna olen kõik need 5 New Yorgis oldud aastat olnud õpilane, siis elatusin stipendiumidest ja sponsorusrahadest. Nüüd sain endale erilise artisti viisa, mis lubab mul seal ka töötada. Ega lihtne ei ole, aga saan hakkama.

■ Missuguseid rolle oled juba mänginud?

Alles hiljuti mängisin Eestis Linnahallis etendunud muusikalis "Nii on meil moes" ühte peaosalist. Väga põnev on mängida rolle, mida mitte keegi pole varem mänginud, sest need saab ise luua. Kui ma olin 14aastane Pärnu koolitüdruk, siis mängisin esimest korda oma elus muusikalis. Tegemist oli Renē Eespere ja Leelo Tungla muusikaliga "Metsluigid". Käisime sellega isegi rahvusoperis Estonia esinemas. See oli minu jaoks mõnes mõttes mu muusikalitee alguseks.

■ Mida soovivad praegustele koolitüdrukutele, kes tahaksid Sinule sarnaneda?

Soovitan alati unistada ja uskuda iseendasse. Kõik saab alguse sinust endast!

Kui sa ise usud, siis usuvad teised ka ja kui sa midagi kogu hingest tahad, siis see juhtub!

Aara aitab võõrsõnu õppida

Kirjastuselt Valgus ilmus vahva ja igale koolilapsele vajalik sõnaraamat, mille kaanelt vaatab vastu aara – nutikas papagoi, kelle nimi on kohe sõnaraamatu alguses ära seletatud. **“Minu esimene võõrsõnastik”** on eriti mõnus just seepärast, et selle märksõnadest (mida on üle 6000) on paljud kenasti ja värvikalt illustreeritud.

Piia-Miia fantastilised seiklused

Markus Saksatamme jutustus **“Võlur Sinku-Vinku ja nõiatrall”** pajatab ühe tüdrukuga seiklustest ja sekeldustest Tutulutumaal, kus elab kümneid fantastilisi tegelasi, kellega Piia-Miia tutvustab võlur Sinku-Vinku. Nimedki on neil tüüpidel kummalised: Vuntsnuudel, Silk-Poogen, Värvusüda, Sartsu-Volts... Lood on lõbusad ja lähedad ning kes veel ise lugeda ei oska, see võib mängima panna heliplaadi ja kuulata Piia-Miia lugusid **Anu Lambi** esituses.

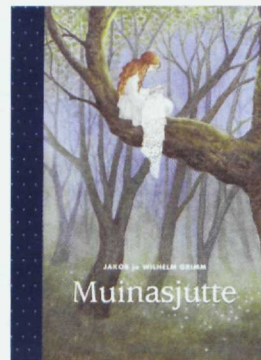
Loe, mängi ja mõõda aega!

Kas sina tead, missugune loom kasvatas üles Rooma linna asutaja? On sul aimu sellest, mis keeles tähendab sõna “dinosaurused” kohutavat sisalikkust? Kas tead, missuguses Eesti linnas asub spordimuseum? Teadagi pole keegi ilmale tulnud, kõik maailma tarkus peas! Lisaks koolitarkusele hakkab meile külge teadmisi nii telerist, internetist kui ka raamatutest. Kirjastus Varrak pakub nii lastele kui ka täiskasvanutele vahvat raamat-mängu, mille pealkirjaks on **“Kogu pere viktoriin”**. Selle raamatu abil saab igasuguseid teadmisi lausa mängides omandada! Ja kui teinekord juhtub kodus igav olema, siis saad korraldada vahva viktoriini kogu perele. Raamatuga käib kaasas ka liivakell, nii et mis seal muud, kui asu aga perega koos pead murdma!

Kaunis muinasjuttu-klassika

Jakob ja Wilhelm Grimm muinasjutud on pakkunud põnevust juba õige mitmete põlvkondade lastele. Ja kui palju näidendeid ning filme nende ainetel on loodud! „Punamütsikest“, „Okasroosikest“ ja „Lumivalgekest“ on töödeldud pea iga rahva dramaturgid! Kirjastuse Varrak uue väljaande on tõlkinud **Krista Ráni**, kaunid, mahedates toonides illustatsioonid on teinud **Pirkko-Liisa Surojegin**. Kümne muinasjuttu seas on, muide, ka mitu vähem tuntud lugu, näiteks „Tiigrinäkk“ ning „Jorinde ja Joringel“.

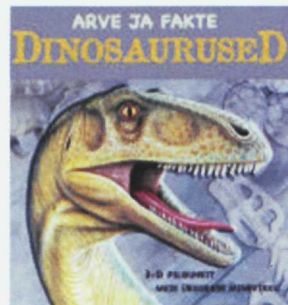
Leiutised pildis ja sõnas

Kas sina oled midagi leiutanud? Kui ei, siis võid eeskujuga võtta kirjastuse Koolibri uuest raamatust **„Leiutiste lugu“**, mille kirjutas **Anna Claybourne** ja illustreeris **Adam Larkum**. Pilditegi- ja roll on selle teose juures eriti tähtis, sest enamjagu leiutisi on raamatus tehtud lausa „puust ja punaseks“ – saame näha nii krõpsukoti, tõmbeluku kui ka pastaka ilmaletulekut ja paljude riistade tööprintsipi. Raamatu lõpust leiad leiutiste ajatabeli ja väikese seletava sõnastiku. Kes teab, võib-olla raiutakse kord ka sinu leiutised raamatusse, hea ja nutikas lugeja?

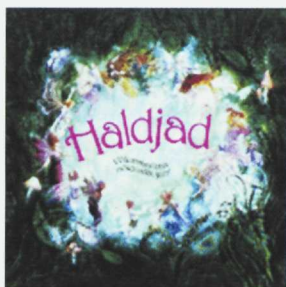
Saurusehambad kaante vahel

Ja-ja, kirjastuse Koolibri uue raamatu **„Arve ja fakte. Dinosaurused“** kaante vahelt vaatavad vastu teravad ja koletud gigantosauruse hambad! See raamat pakub arve ja fakte neile, keda huvitab dinosauruste aeg, kuid valmistab rõõmu ka neile, kellele meeldiks neile hiidsisalikele ka pai teha – kaante vahel on rohkesti liikuvaid pilte ja pappsaurusi koos oma lemmikroogadega. Õnneks pole nende menüüs ühtegi lugejat – kirjaoskajatele koletised liiga ei tee!

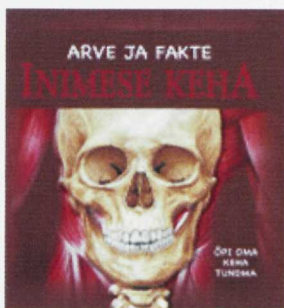
Haldjate sõpradele ja sõbrannadele

Kirjastus Varrak varustab igasuguste teadmistega ka neid, kes tunnevad huvi haldjate maailma vastu. **Alison Maloney** ja **Patricia Moffeti** suures köites iluraamat „**Haldjad. Võlumaailma nõuduslik juht**“ pole muinasjutt, vaid ikka teaterraamat. Kuivõrd keegi haldjate antud infot usub, on igaühe enda asi. Samas on tore teada saada, kes on näiteks Järvedaam ja kuidas näevad välja liblikhaldjad. Raamatus on ka mitmeid õpetussõnu. Kes julgeb, võib proovida ka ose haldjaid ligi meelitada. Koolitunnis seda siiski teha ei soovitaks – äkki ei jõua siis haldjatest lummatud õpetaja koduseid ülesandeid tahvlile kirjutada!

Säärekontidest peakorterini

Kirjastus Koolibri pakub anatoomiahuvilistele ilmatu uhket raamatut „**Arve ja Fakte. Inimese keha**“, mis jutustab sellest, mis toimub meie kehas igal eluhetkel – ka sellesama lehekülje lugemise ajal. Selleks, et kõik saaks üksipulgi (või konthaaval) selgeks, on raamatu vahele paigutatud hulk kartongist „õppevahendeid“ alustades lihastest, jätkates skeletiga ja lõpetades söögitoruga. Siit saad teada, kuidas töötab süda ja millega tegelevad su meeled. Oma kehaga on päris põnev tutvust teha, eks ju?

Salapärased emad

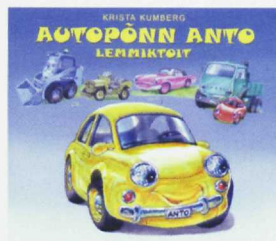
Beatrice Masini ja **Alina Marais** raamat „**Emade salaelu**“ on rohkem pildi- kui juturaamat, kuid sobib kinkimiseks nii mudilasele kui ka selle emale. Nimelt pajatab Beatrice Masini sellest, mida kõike teevad emad sellal, kui lapsed on lasteaias. Mõni ema saab hakkama nõidumisega, mõni töötab taltsutajana, mõni teeb aga lausa ingellikke tegusid. Raamat on pühendatud kõigile emadele, kes elavad ühtaegu mitut elu, ja neid peaks meil siin Eestis jaguma...

Autoraamat pisematele

Krista Kumbergi „**Autopõnn Anto lemmiktoit**“ pajatab pisikesest autopoisist, kellel – nagu inimeselastelgi – on aeg-ajalt jonnituju.

Õnneks on autopõnni emal kannatust poja kasvatamiseks ja lugu lõpeb õnnelikult. Jutt on kirja pandud suurte tähtedega, et ka kõige väiksemad poisid-tüdrukud saaksid kollase autopõnni seiklusi ka iseseisvalt uurida. **Priit Rea** joonistatud värvipildidelt leiab mitmesuguseid masinaid, kellega Antol on omad asjad ajada.

Lõbusa lehmad joogakursus

Kirjastus Tänapäev juhatab pühvliasta sisse lõbusa pildiraamatuga „**Lehmad harrastavad joogat**“, mille autor, saksa kunstnik **Klaus Puth**, unistas lapsepõlves zooloogiks saamisest. **Kristel Kaljundi** tõlgitud lehmaraamatu mõnusate pilapiltide järgi võib öelda, et loomade jälgimine on kunstnikule kasuks tulnud – Puthi atsakas vissi võtab sisse maalilisi joogapoose ja võiks ehk inimestelegi õpetlikuks eeskujuks olla. Raamatu juurde kuulub ka plakat ja meisterdamisvõimalus: sisekaanepiltide abil saab mõnigi osavnäpp endale mängu-multika meisterdada.

Aastaringised päkapikud

Pisipõnnid murravad tihti pead selle üle, mida teevad päkapikud siis, kui jõuluuag on möödas. Tšehhi kirjanik **Jana Pohankova** otsustas asja uurimise käsile võtta ning kirjutas kogutud faktide põhjal tore raamatu „**366 unejuttu väikesest punasest päkapikust**“.

366 on neid jutte sellepärast, et ka liigaastatel vajavad mudilased unejutte. Kes soovib, võib muidugi päkapikulood paari päevaga läbi lugeda ja vahvaid lõbusaid pilte magusroaks peale ampsata. Suure punase päkapikuraamatu illustreeris **Anna Neborova** ning eesti keelde tõlkis lood **Leo Metsar**. Raamatu andis välja kirjastus **Varrak**.

Pat Boone

“90% USA raadiojaamades ei mängitud ju rütmibluusi, olgu see laul nii hea kui tahes. Et seesugune muusika võiks raadios kõlada, pidi keegi valge laulja need plaadistama. Vaid mängu tulnud valge artist võis kaverite abil tutvustada mustade muusikat sellisele publikule, kelle juurde mustanahalised ise iial poleks jõudnud.”

Pat Boone

Rock'n'roll läbimurre USA-s sai 50ndatel teoks tänu suurtest plaadifirmadest sõltumatutele väikestele plaadimärkidele. Memphises asuv *Sun Records*, kelle leival olid nii Elvis Presley, Carl Perkins, Johnny Cash ja Jerry Lee Lewis, Chicagos asuv *Chess Records*, kus said tuult tiibadesse Chuck Berry ja Bo Diddley, Los Angelesis tegutsev *Imperial* koos oma tähe Fats Dominoga, ja *Speciality*, mis plaadistas Little Richardit ja Larry Williamsit. Suurtes plaadifirmades – Mercury, Decca, RCA Victor, Columbia, Capitol ja Metro Goldwyn Mayer – suhtuti *rock'n'rolli* peaaegu eranditult eitavalt. Seal ei hoolitud traditsioonilist lööklaulu lõhkuma tulnud muusikast ja arvati (või vähemalt loodeti), et *rock'n'roll* on vaid üks kiiresti mööduv noorsoo tantsuhullus. Alles siis, kui lõpuks taibati, et rokki ei saa ei maha vaikida ega eirata ja et sellega võiks hoopis suure hunniku raha kokku kraapida, hakkas nendelgi kelluke hoopis teist moodi tilisema.

Suurfirmad torkasid oma näpud tulle kahel erineval moel. Mõni neist ostis suure summa eest väikefirmade tähed lihtsalt ära, teised üritasid üles upitada omi artiste. Ühine mõlemal

juhul oli see, et *rock'n'roll* jõudis muutuste renni: muudeti algupärase roki tihti peale veidi konarlikke tekste ja noored rokkarid ei saanud enam esitada stuudios omi laule, ilma et oleks pidanud alluma teatavatele tingimustele. Kella 9 – 5-ni plaadifirmades töötavad professionaalsed lauluautorid

nikerdasid noorte lauljate jaoks nõ “sobivaid” palasid ja repertuaarimänedžerid otsustasid, kes peaks seda või teist laulu esitama. Suured plaadifirmad aga tootsid hunnikute viisi roki-originaalide puhastatud ja silutud kaverid. Eriliseks maiuspalaks kujunes just neegerartistide loominguga kohitsemine. Selles *rock'n'rolli* taltsutamiskampanias mängisid kesket

Kõik laabus kui kaunis unenäos. Seejuures on üsna kummaline, et edule vaatamata ei soovinud supersoosingu saavutanud laulja teha laulmisest elukutset.

osa paipoi viimusega tänase loo peategelane, Pat Boone.

Charles Eugene Patric Boone sündis 1.6. 1934. a. Floridas. Tema lauljakarjäär algas 1954. a. kolledži päevil, kui noormees lõi kinni kohaliku amatöörilauljate võistluse ja sellele järgneva noorte talentide konkursi. See tagas plaadistustlepingu Dot Recordsiga.

Esimese tööna salvestas Pat kaveri mustanahaliste Otis Williams & The Charmsi hitist "Two Hearts, Two Kisses", mis jõudis Billboardi tabeli 16. kohale. Sama nippi kasutas plaadifirma ka järgnevatel Pat Boone'i üllitistel. Teda kasutati ära, et paisata turule üsna lamedaid variante mustanahaliste rokkmuusikast väljakaevatud paladest. Olgu näiteks või Fats Domino "Ain't That A Shame" või Little Richardi "Tutti Frutti" ja "Long Tall Sally". Viimane jõudis Pat Boone'i esituses isegi Billboardis 2. ja Briti tabelis 7. kohale.

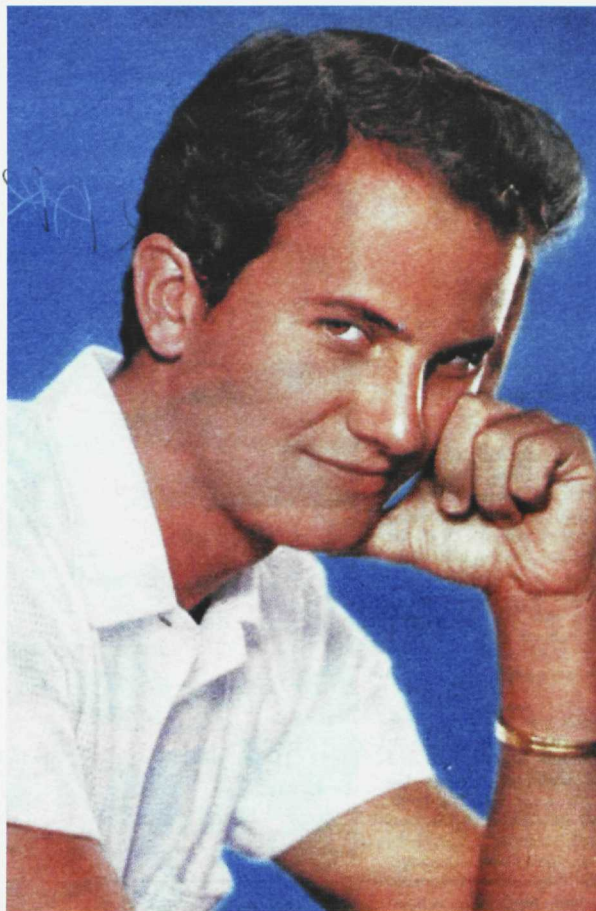
Pat Boone'ist, kelle firmamärgiks olid tema ebatavalised härjanahast saapad, laitmatu soeng ja kiirgav naeratus, oli tänu menukatele kaveritele saanud Elvis Presley kõrval ajastu soosituim meeslaulja. Kuid mitte kõik ei suutnud neid kerglasi jäljendusi seedida. Näiteks tollane USA tuntuim raadiodiskor Alan Freed lihtsalt keeldus oma raadiosaadetes mängimast Pat Boone'i singleid, mis tema arvates varjasid suure publiku eest mustade artistide originaalesitusi. Hoopis paremini suhtusid Boone'i esitusse inglased. Näiteks tema kaver mustanahalise ansambli The Flamingos loost "I'll Be Home" püsis 1956. a. suvel tervelt 5 nädalat Briti tabeli tipus.

Pat Boone purjetas pärituules. Tema miljonileping 20th Century Fox'iga tagas lauljale vähemalt seitsme aasta jooksul ühe filmirolli aastas. Sama kehtis ka plaadistuste kohta. Panus oli õige, sest Pati lauldud kuldplaate tuli nagu oavarrest. Kõik laabus kui kaunis unenäos. Seejuures on üsna kummaline, et edule vaatamata ei soovinud supersoosingu saavutanud laulja teha laulmisest elukutset. Boone jätkas jäärpäiselt õpinguid Columbia ülikoolis, et omandada hoopis õpetaja elukutset. Kuid pärast kooli edukat lõpetamist oli ka päevselge, et Boone'ist ei saa iial koolmeistrilt, kes haaraks kätte kaardikepi. Kuid menulaulja staatus, ausa kristlase imago ja õnnelik abielu ei säästnud isegi niisugust staari kriitika eest. USA ajakirjandus sättis ta rohkem või vähem naeruluseks kas või niisuguse faktiga, et Boone keeldus filmi "Bernadine" võtetel suudlemast oma vastasnäitlejat Terry Moore'iga. Keeldumise põhjus oli lihtne: sellega oleks ta seadnud ohtu oma abielu!

Tegelikult ei pidanudki selles filmis algselt olema muusikat, kuid produtsendid taipasid üsna pea, et oleks olnud tobe teha filmi Pat Boone'iga, kus puuduvad laulud. Sarnaselt Presleyga, polnud Pat ju mingi filminäitleja. Kuid tema laulud meeldisid paljudele! See sai ka määravaks. Filmis kõlanud "Love Letters In The Sand" ongi vist jäänud Pat'i karjääri suurimaks hitiks. Singel ronis USA tabelitippu ja püsis seal 5 nädalat. Ühtekokku arvatakse plaadi müügiarv ületavat 3,5 miljonit.

"Love Letters In The Sand" ei olnud ühepäevahitt, sest üks Texase raadiojaam on väitnud, et seda laulu telliti neilt igal nädalal – ja seda 10 aastat järjest!

Pat Boone'i maine kasvas iga päevaga. Ta alustas ABC-TV-s oma iganädalast teleseriali "The Pat Boone – Chevy Showroom", mida edastati neljapäeva õhtuti kõige vaadataval ajal ja mis kestis järgnevat kolm aastat. Lisaks telesaatele kirjutas Boone teismeliste jaoks mõeldud raamatuid. Üks näide. "Kas

sa punastad, kui keegi näeb sinu käes "Playboyd"? Kas jätad ütlema, et nägid eile õhtul filmi "I Was A Teenage Sexpot"? Mina soovin, et sa kahtleksid, punastaksid ja tunneksid süümepiinu. Sellisel juhul on sinul veel lootust...! Meil kõigil on halbu kombeid. Ka minul. Ma pole eriti varajase ärkamise ja teiseks meeldib mulle hommikuti süüa kogel-mogelit.."

1957. a. hakkas Pat Boone'i plaadiäri näitama nõrgenemise märke. Suurem osa tema singleid tolknes vaid edetabeli lõpus. Kulus ligi neli aastat, enne kui Pati uus üllitis taas end tabelitippu pressis. Tema 7-aastase lauljakarjääri viimaseks tabelikõlblikuks palaks jäi 1962. a. Mehhiko sugemetega humoristlik "Speedy Gonzales". Aga see oli ka kõik ja Pati plaatide müügikõverad hakkasid kiiresti laskuma. Üheks põhjuseks kindlasti The Beatles esilekerkimine ja biitlomaania üldiselt. Laulja vahetas plaadifirmasid, kuid miski ei aidanud.

1997. a. üllatas Pat Boone publikut sellega, et tuli kuulsale "American Music Awardi" õhtule hulgaliste kettidega kaunistatud mustas nahkvestis, kätele olid aga kleebitud võltstätoveeringud. Boone'i uue šokeeriva imago põhjustas tema värske album "No More Mr. Nice Guy", mis sisaldas töötlushiitlaste heavy-paladest. Kuigi täpselt samasugust valemist oli Pat Boone kasutanud juba 50ndatel, ei meeldinud see sugugi Trinity Broadcasting Network raadiojaama bossidele, kes vallandasid Pat Boone'i viivitamatult saatesarja "Gospel America" saatejuhi kohalt.

Kuid kes teab, millega see omaaegne superstaar – "Illus poiss" – veel maailma võib üllatada?

Kalevi kommivabriku

orienteerumismäng tegi suud magusaks

Kalevi kommivabriku korraldatud orienteerumismängus **"Kuldne nool teeb suu magusaks"** osales kokku 1149 last. Kõigi osalejate vahel loositi välja kolm erilist sõprade- või klassiekskursiooni šokolaaditehasesse. Kalevi saladustehases otsisid **Tartu** ja **Tallinna** lapsed orienteerumiskaardi järgi maiusekauplusest kuldseid nooli. Finišisse jõudes kostitati võistejaid Kalevi marmelaadikommidega ning jagati nippe uutemoodi etiketis kompvekkide "lahtiriitamiseks". Peaauhinna võitjateks osutusid 3-aastane **Fiona Merilai** ja 13-aastane **Aiki Võtti** Tallinnast ning **Anete Maremäe** Tartust. Kõigile kolmele anti võimalus neile sobival ajal koos 29 sõbra või klassikaaslasega Kalevi kommitehasesse ekskursioonile minna.

Aasta Rosin 2008 — kallis ja kaunis

Aasta Rosin – Eesti Lastekirjanduse Keskuse auhind aasta omanäolisemale ja üllatavamale eesti lasteraamatule – läks seekord kirjastuse **Avita muinasjutukogumikule "Elas kord..."**. Kirjastuse 20. sünnipäeva puhul välja antud kogumik sisaldab 29 köitvat muinasjuttu kogu maailmast ja ka lugusid Hans Fallada, Petras Cvirka, Zacharias Topeliuse jt kirjanike sulest. Raamat on üliisuure formaadiga, rikkalikult illustreeritud ning kaunilt kujundatud (kujundaja **Catherine Zarip**). Piltide autoriks on 12 Eesti tippillustraatorit: Piret Mildeberg, Jüri Mildeberg, Juss Piho, Viive Noor, Regina Lukk-Toompere, Tiina Reinsalu, Anne Linnamägi-Liiva, Catherine Zarip, Piret Raud, Kristina Reineller, Priit Rea ja Kristjan Allik. Kõik need toredad kunstnikud on nüüd kenakese rosinakoti omanikud.

Tänavuse ETV lastelaulu-konkursi **"Laulukarussell"** finaali jõudis 12 noort lauljat: Rimo Bachmann Viljandist, Kirke Aer, Jekaterina Kudinskaja ja Mihkel Kuusk Tallinnast, Pauline Vähi ja Anett Kulbin Tartust, Kristiin Koppel Saaremaalt, Valdek Ott Valgamaalt, Kaarel Juurma Vilustest, Elise Ustav Elvast, Elina Hokkanen Jõgevamaalt ja Mick Pedaja Kehtnast. Tublid ja toredad olid kõik ja küllap oli žüriil väga raske otsust langetada. Karusselli võiduselliks kuulutati 8-aastane Tartu piiga **Pauline Vähi**.

Laulukarusselli võidusell on 8-aastane Pauline

Festival „Koolitants 2009“ peab pidu!

Festival „Koolitants“ saab tänavu 15 aasta-seks. Tänavuse Koolitantsu läbivaks teemaks valiti **„Hoiame kokku!“** Festivali peakorraldaja **Marge Ehrenbuschi** sõnul kannab see teema ends kahte mõtet: esiteks – tantsurahvas peab kokku hoidma ja üksteist toetama, teiseks püütakse noorte tähelepanu pöörata tänapäeva ühiskonna igapäisele liigtarbimisele. Uueks teemakategooriaks valiti seekord säästutants ning uudisena lisandus tänavu ka tänavatants. Festival on püsima jäänud vaatamata hulgaliselt juurde tulnud festivalidele, konkurssidele ja esinemisvõimalustele ning üllatav on seegi, et festivali populaarsus kasvab endiselt pea iga aastaga. Festivali korraldab **Eesti Tantsuagentuur**.

Lutiga lugejatele

Kõik **2009. aastal Eestimaal sündinud ja sündivad lapsed** saavad päris oma lugemis-materjali omanikeks juba imikutena: **Eesti Kultuuriministeerium** kingib igaühele neist ilusa värvikireva jutu- ja luulekogumiku **„Las laps loeb“**, mille on koostanud **Heiki Vilep** ja illustreerinud **Kirke Kangro**. Seni, kuni pisikesed ilmakodanikud veel tähti ei tunne, võivad isad-emad või õed-vennad raamatut ise uurida – muidugi sel juhul, kui nad seda ilusasti hoiavad!

Lotte — Taaralinna tarmukas detektiiv

Kes meist Lottet ei teaks! Lotteta ei saa tänapäeval ükski laps hakkama: see tragi koeratüdruk tegutseb **Andrus Kivirähki** ja **Janno Põldma** — **Helki Ernitsa** raamatutes, multikates, mahlapakkidel, voodilinadel, šampoonipudelitel, mobiiltelefonide kaantel ja mujalgi.

Hiljuti võttis aga Lotte endale kampa hulga uusi sõpru ning asus Vanemuise teatri laval suuri tegusid tegema. Leidlikkusest Leiutajateküla laps ju puudust ei tunne, ja leidlik on Lotte ka detektiivina.

Muusikali **"Detektiiv Lotte"** libreto kirjutasid **Janno Põldma** ja **Heiki Ernitsa**, laulutekstid tegi Leelo Tungal ja muusika autoriks on **Priit Pajusaar**. Kõik need nimed on lastele tuttavad nagu ka **Gerli Padari** oma. Gerli mängib nimelt muusikalis peaosalist Lottet. Tema sõpra, kassipoeg Bruno kehastab **Robert Annus** ning isa Oskarit mängivad **Aivar Tommingas** ja **Leino Rei**. Jänesest doktor Avena tegutseb **Maria Soomets** ning laval saab näha veel tervet hulka häid laulvaid-tantsivaid näitlejaid: **Maarja Mitti**, **Veiko Tääri**, **Margus Jaanovitsi**, **Marko Mäesaart** ja paljusid teisi.

Imeuhke lavakujunduse mõttes välja kunstnik **Iir Hermeliin**, muusikaline juht on **Tarmo Leinatamm** ja dirigendipuldis näeme ka **Lauri Sirpi**. Koreograafitöö tegi **Janek Savolainen** ja kogu loo pani elama lavastaja **Ain Mäeots**.

Kui Sul on õnne lähiajal "Detektiiv Lotte" vaatama minna, siis ära unusta hankida **kavalehte** – see on omaette kunsttükk: uhke ja värviline, kleepekate, laulutekstide ning värvise piltidega. Kõiki laule võid peatselt ise ka laulda, sest juba on valmis ka CD etenduse muusikaga.

Oma silm on kuningas, nii et peasi on selles värvikirevas Lotte maailmas ise

ära käia. Sestap esitasime Lottele ehk Gerli Padarile ainult kolm kiiret küsimust. Gerli pidas parajasti oma tütre Amanda 4. sünnipäeva ja ega tal palju aega juttu ajada olnudki.

■ Kuidas Amandale lavastus meeldis?

Oi, tema jäi esietendusega väga rahule – ta oli küll ka proovides käinud, kuid siis polnud veel kostüümid valmis. Mu ema, kellega ta saalis istus, ütles, et Amanda oli tükist nii huvitatud, et ei nihelenud üldse, vaid vaatas kõike hinge kinni pidades. Temale meeldis miskipärast kõige rohkem spordi-meeste laul, kuigi ka minu laule kuulas tüdruk huviga.

■ Aga missugune laul on sulle endale kõige rohkem meele järele?

Tegelikult meeldisid kõik, eriti vahvasti esines oma lauluga jänes Ave ehk Maria Soomets. Aga mu endal lauludest oli kõige toredam ikka see, mis kõige enne valmis sai – Lotte detektiivilaul: "Koeri, hunte ja koiotte, kasse, karusid ja rotte, kilusid ja kaselotte aitab Lotte – detektiiv!"

■ Mängid etenduses küll koeratüdrukut, kuid tegelikult oled üsna habras piiga – kuidas saad hakkama sellise vägiteoga nagu sõber Bruno kõrgele õhku tõstmine?

See polnudki nii raske, nagu algul arvasin! Nii kummaline kui see ka ei tundu: saalis on nii palju heasoovlikke lapsi, et see annab mulle usumatult palju jõudu!

Tõepoolest: Lotte energia tundub nii võimsana, et kui laval oleks elevant, siis tõstaks ta vist sellegi kõrgele õhku! Aga eks minge ja vaadake ise!

PE $\frac{B}{1378}$ 2009, 1
 2

AITA POLITSEID...

vahvate CITY
 politseikomplektidega

- Jälita vargaid politseimasinaga!
- Vii nad suurde politseikeskusesse!
- Lukusta nad vangikongli!

Mitu politseinikku leiad pildilt?

4 9 15

Nimi _____

Aadress _____
 _____
 _____

Vastus saada enne 5. veebruari 2009 aadressil: Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146